

10. SZÁM. 1888. BUDAPEST, MÁRCZIUS 4. XXXV. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együttléte 12 frt fél évre... 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt fél évre... 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre 6 frt fél évre... 3 * Külföldi előfizetésekre a postai megfizetéses vitélőj is csatolandó

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapesten megjelent s minden könyvtárban kapható:

1888. BUDAPESTI 1888. CZIM ÉS LAKJEGYZÉK

A BEJELENTÉSI HIVATAL HITELES ADATAI ALAPJÁN.

Szerkesztette KOLOS LAJOS belügyministeri titkár.
Ötödik évfolyam, 1888. Ára vászonba kötve 5 frt.

Tartalma: Általános magyar és német tárgymutató. — I. Utazók, utak és terek leírása. — II. Tisztai címzettség: A fels. uralkodóház. A magyar országgyűlés. A m. k. ministeriumok és az azok szakköréhez tartozó hatóságok, intézetek és közegek. M. k. állami számvevőszék. Katonai hatóságok. Budapest főváros törvényhatósága. Egyletek, társulatok és körök. Pénzüntézetek. Biztosító intézetek. Közlekedési vállalatok. — III. Ipar- és kereskedelmi czímjegyzék: iparosok, gyárosok, kereskedők, mérnökök, ügyvédek, orvosok stb. czímjegyzéke. — IV. Lakjegyzék. — V. Hirdetések.

Huzás már márczius 1-én! BAZILIKA-SORSJEGYEK

Főnyeremény 75,000, 60,000, 50,000 frt stb.
Eredeti sorsjegyek a napi árfolyam szerint vagy havi részletfizetésre:
1 drb 19 részletre á forint .60 2 drb 24 részletre á forint 1.—
3 drb 36 részletre á forint 1.10 3 drb 24 részletre á forint 1.50
5 drb 36 részletre á forint 1.85 4 drb 24 részletre á forint 2.—
10 drb 36 részletre á forint 3.70 stb. stb.

A részletlet-tulajdonosok közös megállapodása folytán a részletív csak két részlet teljesítése ellen adják ki (a mi természetesen két havi fizetésnek betudatik), s mi által a vevő a nyerőjogot már ez alkalomra is megszerezte. A sorsjegyek pénztárámban maradnak s bármikor megtekinthetők.

BEIFELD JÓZSEF

bank- és váltóüzlete Budapesten, Károly-körút és kerepesi út sarkán.
Alapított 1874-ben. — Szolid ügynökök foglalkozást kapnak.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható — az osztrák tartományok számára Szelinski György csász. kir. egyetemi könyvtáránál Bécsben, I., Stephansplatz Nr. 6.

AZ IPARTÖRVÉNY MAGYARÁZATA.

A földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministerium hivatalos adatainak felhasználásával

IRTA
Dr BALLAGI BÉLA.

Magában foglalja az 1884. XVII. törvényezik végrehajtása iránt kibocsátott összes miniszteri rendeleteket, s elvi jelentőségű határozatokat.
Ára füze 2 frt 50 kr.

E művet a földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi magyar kir. minisster úr f. évi 24954. számú rendeletével valamennyi ipartestületnek, kereskedelmi és iparkamarának megszerzés végett ajánlotta, valamint felhívta az összes törvényhatóságokat is a szóban levő könyvnek terjesztésére.

A «FRANKLIN-TÁRSULAT» kiadásában Budapesten megjelent s minden könyvtárban kapható — az osztrák tartományok számára SZELINSKI GYÖRGY cs. k. egyet. könyvtáránál Bécsben I., Stephansplatz 6.

KERESKEDELMI SZOTÁR

A M. TUD. AKADÉMIA ÁLTAL KIKÜLDÖTT SZAKBIZOTTSÁG KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL.

SZERKESZTETTÉK
BALLAGI MÓR és GYÖRGY ALADÁR.

A MAGYAR TUD. AKADÉMIA KIADÁSA.

I. Német-magyar rész. II. Magyar-német rész.

A két kötet ára füze 5 frt, vászonkötésben 5 frt 60 kr.

A két kötet csak együtt kapható.

Wiesbadeni forráskút-só-pasztillák

Wiesbaden város és a fürdő-igazgatóság hivatalos ellenőrzése mellett készítve.

A wiesbadeni forráskút-só-pasztillák alkalmazásánál azon betegségekben találják, melyeknek gyógyítása a wiesbadeni források által elérhető. Nevezetesen kedvező hatással vannak a légzőszervek hurutjainál, miután a köhögési ingert csökkentik, s a kiköpést megkönnyítik. Hosszabb használatnál a gyomornedvek bővebb elválasztását, s ezáltal az emésztés elősegítését idézik elő. Egy dobozzal 60 kr. — Továbbá szintén hivatalos ellenőrzés mellett wiesbadeni forráskút-só-paszten darabja 50 kr.; wiesbadeni forrás-termésű fürdőkre, kilója frt 1.50; wiesbadeni forráskút-só bevétele, egy pohárnál 1 forint 20 krajczár.

a wiesbadeni forráshivatal Wiesbadenben.

Egyedüli forrást Ausztria-Magyarország részére: Brady C. gyógyszerész Kremsierben (Mähren). — Valódi minőségben kapható Budapesten: Eisdorfer G. gyógyszerésznél, gyógyszerész a «Szent-Háromság»-hoz, Török József gyógyszerész, király-utca 12. Budai Emil gyógyszerész, városi gyógyszerészárban; Szöllösy István gyógyszerészár «Magyarország védasszonyához», Krisztinaváros, Karácsonyi-utca, 1. sz. Lugoson: Vértés Lajos gyógyszerész. «s szalosz».

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent:

Oktatás a gyümölcs-eperfatermesztésben.

Utmutatás a nép és népok. Intézetek számára. Irtá
Gönczy Pál.
Második bővített kiadás.
Ára füze 30 krajczár.

Mertens és társa

1. rangú fényképészeti műintézet Erzsébet-tér 7, a becsi utca sarkán.
Budapest legnagyobb és technikailag legkiválóbb berendezett műterme. Csoportfelvételek 70 személyig, kizárólag pillanatfelvételek eszközökkel. Olajfestmények művészi kivitelben.

Selyem- és szőrpuha-festő BERKETZ ISTVÁN

Budapest, rózsater 3. szám.
Fest minden színre, mindennemű szinehagyott ruha-szőveteket, kendőket, posztókat, butorkelméket és bármennyű apróságokat, még pedig igen szépen és igen olcsón fest, mert festőüzlete saját házában gözre igen jól van berendezve és egyedül van Budapesten világiállítási érmeikkel kitüntetve! Vidékről beküldött festeni valókat pontosan és szépen megfesti, ha elkészültek, utánvét mellett visszaküldi.

Helgolandi fogcseppek

Egy pillanat alatt megszűnnek bármily természetű fogfájást és szájgyógyítást — Egy üveg ára 50 kr. 10 —
Nádassy-szájviz és fogpor

a legrovidebb idő alatt megszűntetik a rossz fogaktól eredő fogfájást, és kellemtelen szagot; a szárga fogakat hófehérre teszik. — Egy üveg ára 40, 70 kr. és 1 frt 50 kr. — A fogpor ára 40 kr.
Forrástár Terstyánszky K. gyógyszerárban, kertész-utca 29. Továbbá Török, városi és minden nagyobb gyógyszerárban, valamint Nepold, Thalhammer, Kochmeister és Deesényi gyógyszerkereskedőknél, Bpest.

A legrögbb népies gyógyszer a koncentrá t klosterneburgi lag-esszenczia

(köszvény-folyadék) az orvosrendőri vegyészeti műteremben megvizsgálva és bejegyzett védjegy által eladása biztosítva. 4 üveg 50 kr. 4 üveg 1 frt. pótlai szállítással 15 kr.-al több.
HOFFMANN ALFRED gyógyszerész Klosterneuburgban.
Valódi minőségben a következő gyógyszerárakban: Forrástár Magyarország részére Török Magyarországon: Dr. Rothneek. Szabadkán: Jók. Pécs: Sipőcz B. Pozsonyban: Dr. Adler R. és Erdy István. Győrött: Petri P. Szegeden: Barcsay K. Verseczen: Müller O., Kuchler B. Székesfehérvár: Say R. Kasán: Wandraschek K. Temesvárott: Jahner C. és Klausmanns Albert.

GHYCZY KÁLMÁN.

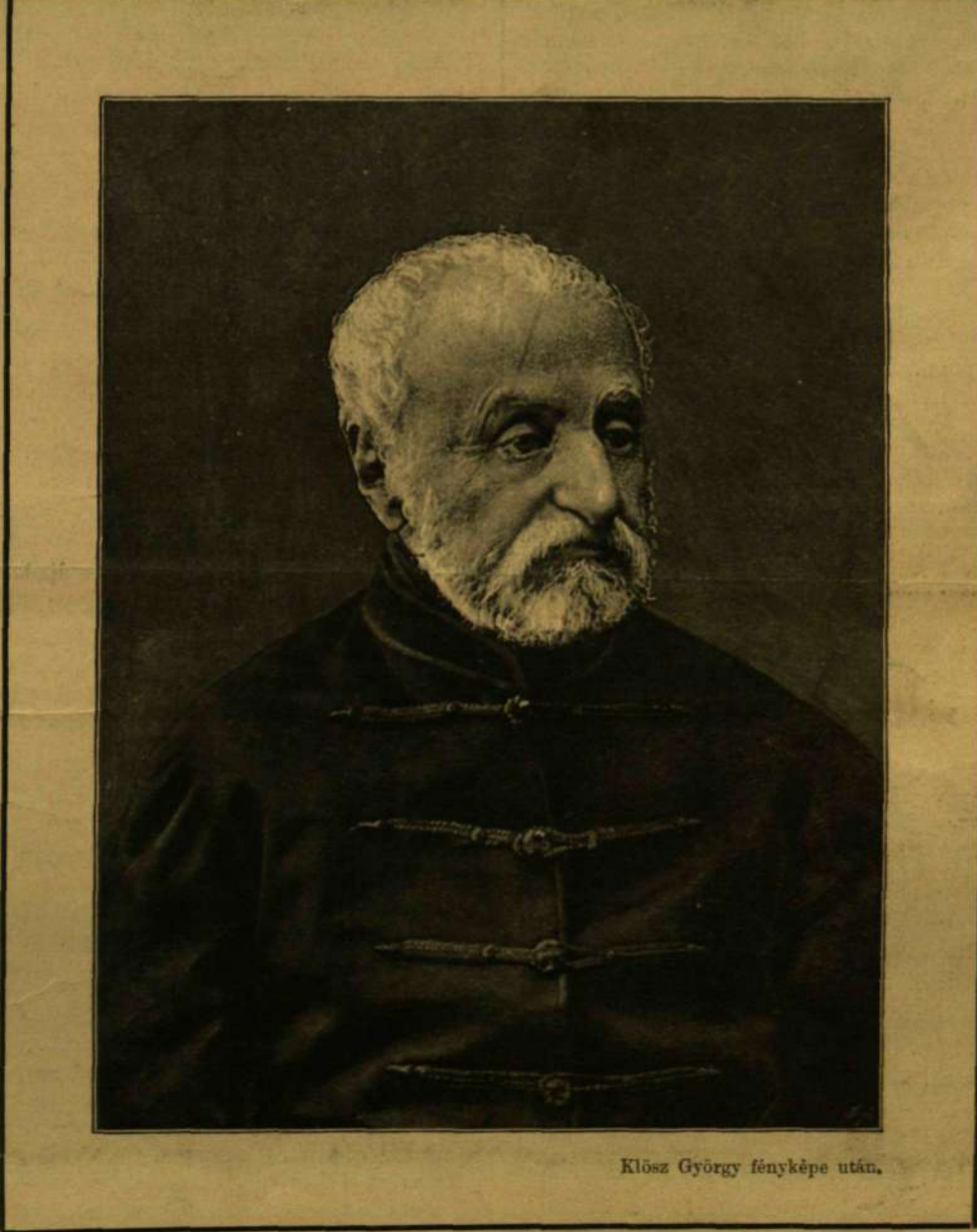
1838—1888.

ÉLETÉT nemzetének szentelte. Dolgozott érte híven, kitartással, önzetlenül. Kezdte a munkát nagyon fiatal korában és folytatta végső öszeroskadásáig. Nyolczvan évéből hatvan a hazáé volt, még azok az évei is, melyek alatt a honfiai tevékenység nem érvényesülhetett nyilvánosan. Ő tanult az alatt, hogy kincset gyűjtsön, melyet fölajánljon nemzetének, ha majd arra alkalom kínálkozik. Innen az a páratlan készség, mely őt dilettáns politikusainktól oly előnyösen megkülönbözteti. Kész embarként állott mindenütt, a hová a hazafiai kötelesség helyezte. Ismereteinek gazdagsága, szigorú lelkiismeretessége az elvállalt feladatok teljesítésében, rendkívüli tájékozottság az államjogi dolgoknak azon részében is, a melynek nálunk az előtt alig akadt ápolója, széles európai látkör, speciális magyar szellemű emelve, a közügyért áldozatra is kész buzgóság: ezek voltak közéleti jellemének fővonásai, melyek kelleme összhangba olvadtak benne, az ember egyéni tulajdonaival, a szeretetreméltó, barátságos modorral s azzal a végtelen szerénységével, melyre nézve nem volt párja kortársai között, meglepő kedélyével, mely az egész lényén elömlő komolyságot enyhítette. Ő róla igazán el lehetett mondani, a mit Cornelius Nepos mond Epaniondáról, hogy soha, még tréfából sem hazudott.

Ha tulságos szerénysége, szellemi és jellemi belső tartalmához arányosan engedte volna kifejlődni önézetét; ha természetében nem vergődik túlsúlyra a mindent gondosan latra vető aggodalmaskodás az akarat-elhatározás bátorsága fölött; ha tetterejét nem nyügozi minden lépten-nyomon a böseset mindig disztó, de a politikusknál gyakran akadályul szolgáló «respicie finem» gondolata még a jelentéktlenebb dolgokban is: éles esze és nagy készsége egy sorba állíthatta volna Széchenyivel, Kossuthal, Deákkal a történelem előtt. Így azonban neki ezekkel szemben kisebb jelentőség jutott; de érdeme így is nagyobb volt dicsőségénél s a hazának tett szolgálataival sokkal nagyobbak voltak annál az elismerésnél, melyet érték a saját kora adott, s melyet pótolni a jövődő van hiyavta.
Valódi antik alak volt, sajátosságában egymagában álló, még akkor is, midőn tetőpontján volt népszerűségének. Vezér, kit még a csatában is mérföldnyi távolság választ el a táborától. Lánzó hazaszeretete nem engedte beérni azzal az

eredményével, melyet nemzetének a Deák Ferencz kiegyezése birtosított; meggyőződése azt sugallá, hogy a nemzetnek ennél többre van joga is, de szüksége is, hogy jóvendőjét biztosíthassa. A törvények iránti tisztelete azonban arra tanítá, hogy még a nem tetsző törvényt is kötelesség megtartani, s a mint be kellett látnia mind ama nehézségeket, melyek a vezérlete alatt tömörült u. n. balközép programjának útjában állottak: nem törődve népszerűségével, nem addigi barátai vonzalmával, nem a következetlenség vád-

jával, melylyel sújtatni fog, nem még államférfiai reputációjával sem; leküzdé magában a legnemesebb aspirációkat, melyek lelkesíték s kilépett a pártból, melynek addig vezére volt.
Néhányad magával megalakítá az ugynevezett középpártot, mely a közjogi oppozíciót föladván, az 1867-ben megszerzett alapon vélte a haza javát szolgálhatni, de egészen más elvek és irányok szerint, mint az akkori többség. Nehéz tusa folyhatott ekkor a képzeldőre különben is hajlandó hazafi lelkeben. A hazát kevésbbé szerető,

Klöz György fényképe után.

GHYCZY KÁLMÁN.

a közügyekkel kevesebbet törődő ember a kötelességek összeütközésének, vagy a meggyőződés meghasonlásának harcából könnyű szerrel vonja ki magát azáltal, hogy a közpályától visszavonul, míg ideje újra el nem érkezik.

Ő is gondolt erre s e szándokának nyílt kifejezést is adott. De a magyar parlament és a magyar kormány épen akkor élte azt az idejét, hogy egyik válságból a másikba dobatott s vele az ország új alkotmánya alatt is folyton nyilatkoztak a veszedelmek őrvényei. Erős kezű kormányosra volt szükség, a ki vezetni bírja az állam hajóját, különösen a pénzügyi ezerféle sziklák és zátonyok között, melyek útját állották.

És az akkor már hatvanhat éves ember elszánta magát, hogy ő lesz az a hajós. Beállt a deákparti utolsó miniszteriumba s elvállalta a pénzügyi tárca vezetését. Azzal az elhatározással szánta magát a lépésre, hogy minden tehetőségét meg fogja feszíteni az őrvény betemetésére; de hogy sikerülni fog-e ez neki, arról bizonyossága nem lehetett. Magára vállalta a nehéz martyriumot, — mert a pénzügyminiszterség Magyarországon máskor sem egyből s 1874-ben kétszeresen volt az — s tizenhárom hónapig visel.

Akkor megroskad a nehéz teher alatt. Feledhetetlen az a képviselőházi jelenet, melyben — egy borongó februári napon — bejelentvén önkényes visszalépését, az öreg, tisztos férfi, azzal a szelíd, jóságos, de ekkor végtelen fájdalmas kifejezésű arczával kifejté azokat az okokat, melyek a pénzügyi tárca elvállalására reá bírták:

„Tudtam én jól, — ugymond, — hogy fiatal erők, melyek előtt jövő nyílik, hogy férfiak, kik egészségüket óvják, férfiak, kiknek családjukra kell tekinteni, nem akarhatnak vállalkozni egy olyan állásra, melyhez közelebb áll a bukás valószínűsége, mint a segítség lehetősége. Akkor is ismertem képességeim gyenge voltát, ismertem az állás nehézségeit, tudtam, hogy énnekem a nehézségek súlyát kétszeresen fog kellene éreznem, kinek pártállása megváltoztatása miatt is igen keserű szemrehányásokat tehetnek, sőt, igenis, lehetségesnek hittem, hogy Magyarországon épen az én vezetésem alatt juthat abba a kényszerű helyzetbe, hogy fizetési tehetetlenségét kimondja, s azt is tudtam, hogy javaslataim rám barátság és rokonszenv helyett, mely különböző oldalról érdememen fölül környezett, hidegséget és neheztelést, népszerűség helyett, melyet eddig élvezhettem, általános gyűlöletet fognak vonni. De megdöntöttem, hogy hiszen egyedül állok a világban; nincsen senkim, a kiért remegnem kellene, élemedett kora ember vagyok, a ki a jövőre már nem számít. Azt gondoltam, hogy ha másnak lehetséges, talán nekem is az, s hogy ha egyáltalán lehetséges, akkor nekem kötelességem elvállalni ezt az állást, s beleptem a miniszteriumba... ”

Könyveket lehetne tele írni, s azt a derék honfiat, a kinek ravatala körül gyászol nemzete, nem lehetne igazabban jellemezni, mint ő jelenzi magát ebben az egyszerűségével meghatározó nyilatkozatában. Elvesztett állomást foglalt el ő akkor, s ha az önmegtagadásnak van még valami becsé a mai kor szemében, nem fogja azt az elhatározását a nélkül hagyni, hogy a legszebb hazafias tettek közé ne ikassa.

Ámde minisztersége sem volt eredménytelen. Ő neki, a félénk, a habozó természetűnek mondott embernek kellett bírn azzal a bátorsággal, hogy odaálljon a nemzet elé s fokozottabb teher viselésére, erejének nagyobb megfeszítésére appelláljon. Oda vetette népszerűségét, követelve s keresztül is vive az egyenes adók fölemelését. Ugyanabban az ülésben, melyben a főnnebbiket mondá, így szólt:

„Ti az adófizetést áldozatoknak nevezitek, áldozatoknak, melyet a haza oltárára letesztek? Hát az adós, a ki hitelezőjének kamatot és törlesztést fizet, áldozatot hoz vajon? Az adó nem áldozat, még csak nem is jutalom, hanem a legegyszer-

ebb kötelesség teljesítése, az államélet fönntartásának nélkülözhetetlen eszköze, mely mindannyiunk létezésének alapját adja meg.

Kötelességszerű viszonzószolgáltatás az oltalomért; tartozunk mi avval állami intézményeinknek azért a védelemért, és fönntartásért, melyben vagyunkunk, családunkat s mindenünket résztesítik, a mi előttünk drága és becses. Ha tekintélyes férfiak az ország törvényhozása előtt az adófizetésről, mint valami áldozatról beszélnek, nem kell-e a közvéleménynek szükségképen megtévelyedni s a kötelességtudatnak a nemzet kebelében megrendülni?”

Megillette e hang azt a férfit, a ki maga volt a kötelességek megtévesztett tudata s nem szabad elfelejtenünk, hogy csak az ő határozott föllépéseinek és intézkedéseinek volt köszönhető, hogy utódai Magyarországon pénzügyeit abból a már elkerülhetetlennek látszó veszedelemből kiragadhatták, melyben akkor forogtak, mikor ő élükre állott. Másé lett a dicsőség, ővé az odium; de ő e miatt soha nem panaszkodott.

Mindezeknél nagyobb volt azonban az az áldozat, melyet akkor hozott, midőn egykori pártjával szakítván, annak neheztelése mellett, arra vállalkozott, hogy közvetítő ösvényt keresen, melyen a balközép s a már akkor önmagával meghasonlott, de még mindig hatalmas Deákpart elemi egyesülhessenek. Az ő tésztén vonult keresztül Tisza Kálmán és pártja a kormányhatalom várába s az ő elnöksége alatt egyesült a két párt a maig is fönálló többséggé.

Midőn a közéletől visszavonult, jogosan tehet, mert valóban leszolgált mindent, a mivel hazájának tartozott. Élete álkönyán azonban még egyszer előállt a kötelesség hívó szavára s roskadozó erővel bár, de elfoglala helyét a főrendiházban, melynek élethossziglani tagjává kinevezetett. Elhozta magával a pénzügyi politikában mindig vallott elveit s minden alkalommal hangoztatta, hogy pénzügyi bonyodalmainkból másként, mint a nemzet adóerejének újabb megfeszítésével, az egyenes adóknak is fölemelésével, kibontakozhatni nem fogunk s hogy az adósságesinálás kényelmessé gyakorlata rettentően fogja megboszulni magát a nemzetet.

Minden fölszólalása a főrendiházban esemény számba ment s gondolkozóba ejté az elméket. Nem voltak népszerűek az eszmék, a melyeket hirdetett, nem is lesznek soha, de a keserű végzet úgy hozhatja magával, hogy megvalósításuk nem lesz elkerülhető s a következők igazat fog adni az ő lelke aggodalmainak.

Élete pályája nem egyszer volt ismertette e lap hasábjain. Ez alkalommal csak az életében fölmerült nevezetesebb mozzanatokat elevenítjük föl, veterán pályatársra, Pulszky Ferenc következő följegyzésében:

A Ghyezy, később Assa-és Ablanczkürthy Ghyezy-család okmányai felelnek Árpádokori királyaink idejébe. Történelmi nevezetességű csak János volt a család tagjai között, kit némely történetíróink hibásan Ghézynek neveznek el, s ki Erdélyben Miksa alatt kormányzó czim alatt szerepelt. Többen a családból résztvettek a török háborúkban; az egyik közülök Érsekújvár kapitánya volt, később a közigazgatási és bírói pályán tüntették ki magokat. Volt köztük egy főispán, egy kerületi táblai elnök, több alispán és megyei tisztviselő. A reformáció idejében a kálvinista egyházhoz tartoztak, Mária Theresia idejében katolizáltak és azóta ők voltak Komárommegyében a katolikus nemesség vezérei, épenúgy, mint a Pázmándyak a kálvinistákéi.

Ghyezy Kálmán 1808-ban született s a családi hagyományokhoz híven, a mint akkor a nemességnél szokás volt, a megyei közigazgatásban élénk részt vett, s az 1843-ik országgyűlésre követül küldetett fel Pozsonyba. Éles, taglaló eszjárása azon skrupulózus lelkiismeretessége, mely őt egész életében jellemezte, az ellenzék soraihoz vezette, mely azon időben a magyar nemzetiséget és hazafiságot képviselte. Annak azonban az országgyűlésen nem volt oly államférfi vezére, ki

tudva, hogy a politika az egzisztenciák tudománya, fel tudta volna használni a kormány jóakarátát belreformok keresztültelére. Klauzál Gábor és Bezeredy István, Ghyezy Kálmán és Szemere Bertalan nem bírták Deák Ferencnek, — ki ezen országgyűléstől távol maradt — akár tekintélyével, akár széles látókörével. A büntető törvénykönyv javaslata megfellelt a főrendek elentállásán, csak azért, mert a többségben lévő ellenzék ragaszkodott a politikai büntények talán túlszoros értelmezéséhez. A földhitel-intézet iránti törvény sem jöhetett létre, mert a karok és rendek nem akarták elismerni a kormánynak kinevezési jogát a felállítandó intézet elnöki állásának betöltésénél. Kisebbszerű törvények hozatala jellemzi ezen országgyűlést, mely a közvélemény szerint meddő maradt és semmi nagyobb eredményt nem mutatott fel. Ghyezy Kálmán, az ellenzék egyik nevezetes tényezője érezte, hogy szörszálhasogató, töprenkedő esze következtében más pályán jobban szolgálhatja a haza ügyét, mint a törvényhozásban s csakugyan mint első alispán példásan igazgatta Komárom vármegyét, s midőn a kormány őt 1847-ben az itélő mesteri hivatallal kínálta meg, szívesen ment által a bírói pályára, mely jellemének és jogtudományi képzettségének legjobban megfelelt. Ezen azonban nem maradhatott meg soká, mert 1848-ban, midőn az első felelős miniszterium megalakult, Deák Ferenc, mint igazságügyminiszter igénybe vette tehetéseit és tevékenységét, államtitkárrul veven őt magához. Az akkori vésztelej s időkben azonban nem hagyhatta nyomát tevékenységének, s miután sem Deák Ferencben, sem Ghyezy Kálmánban nem keringett forradalmi vér, a bekövetkezett nagy-szerű tragédiában nem volt semmi szerepük, s hosszú idők során telésleg voltak kárhözátva. A mint azonban 1861-ben az országgyűlés ismét megnyílt, a képviselők közbizodalma őt ültette az elnöki székbe, melyen tapintatos eljárása és részrehajlatlansága által tüntette ki magát s kimutatta, hogy ő az alakuló állapotoknak egyik legnyomatekosabb tényezője.

A kiegyezési országgyűlésnél a pártok élesebb váltak el egymástól. Ő vezérelte Tisza Kálmánnal azon ellenzék, mely a közjogi kérdésre és annak néhány pontjaira néve eltért Deák Ferenc és gróf Andrassy Gyula többségtől s azt folyvást erősen ostromolta. Ezen harc keserűsége már öt évig dulta a kedélyeket, akadályokat gördítve a kormány reformjainak útjába is. Ghyezy s néhány barátja nem akarták ennek felelőségét továbbra is viselni s elhagyták az ellenzék sorait; sőt midőn Kerkapoly optimizmusa a beruházások rohamos szaporítása következtében az ország pénzügyeit erősen veszélyeztette: késznek nyilatkozott az akkoriban épen nem iryglendő pénzügyi tárca elvállalására. Rendszeres, tapintatos eljárásának csakugyan sikerült minden nagyobb veszélyt kikerülni; de, a mint 1875-ben a fuzió megtörtént, szívesen lépett vissza, s meglegegedett azon önérettel, hogy jó szolgálatot tett a hazának. Lelepén a politikai pályáról visszavonultságából ismét kiragadta régi barátja, Tisza Kálmán kormányelnök, midőn őt a főrendiház reformja után, a ház örökös tagjának nevezette ki.

Nem annyira évei, mint betegeskedése aggasztánná tették, de ő a főrendi vitában mégis élénk részt vett, bonczoló elmeével bírálta a költségvetési javaslatokat s nem szűnt meg a kormányt figyelmeztetni a veszélyre, mely az eddigi eljárás folytatásánál kikerülhetlenné válnék. Utolsó beszédében a legfőbb szemügyre szék fennálló rendszerének hiányait fejtegette s előadta a vezéreket, melyek szerint ez javítandó volna. Ez volt Kassandra szerepének utolsó feltűnése.

PULSZKY FERENCZ.

VÉN KERÜLŐ.

Vén kerülő ül a sziklán,
Alig van hét haja-szála —
Feje reszket, szeme villog
És sorát erősen állja.

Azt gondolná őt vonzolja,
Mely lábán van, a nagy eszma —
S megnyerné a gyalog-versenyt,
Aczéllból van minden izma.

Már pendelyes kis korában
Nem volt neki madárfészek
Jegenyefa legtetején,
A melybe ő be nem nézett.

Az erdőnek minden bögye,
Az erdőnek minden bikkje
Barát, pajtás vala véle,
Fölmászott ő mindenikre.

Azután hogy nőtt a gyermek:
Fegyvert kapott a vállára:
Meglötte a szelíd özet,
És a vadkan nyomát járta.

Biz a mások tilosában
Nem üldögélt soha vesztet —
Özet, sarvast szerzett bőven,
De hát rajta soh' sem vesztett.

Sőt olykor, ha kerülsé közt
Előjött egy bitang birka,
Hogy belőle tort ne csapjon,
Megállni dehogy bírta.

Férjekkel és vármegyével
Ezer baja volt ő néki,
Csupán kegyes uraságát
És erdejét — azt dicséri.

Esküdözik mennyre-földre:
Nem hibázik egy száll galyja,
Kellert ötven éve szölgál —
Ám higyje el ki akarja.

Igy kerül ő az erdő —
Halálát meg elkerülte;
Kortrsai mind kiödltek,
Elhullottak már körülte.

S míg könnyelmű gondolatlalt
Század évén tréfal, mulat:
Villogó sas-szemével
Meglátja fektén a nyulat.

De majd egyszer vigyázatlan
Vadásztában, kerülte;
Oly tilosba lép, a honnan
Vissza nem jó semmiképen.

Pedig nem t'om, mint marad meg
Oda lenn a sötét földben —
A hol puska, erdő nincs, ott
Meg nem szokik ő egykönnyen!

PÁSZTÓL.

LAPUSKIN.

Orosz életkép.

A «Moszkovszoj Salon» után.

Lapuskin Fedor Mikhailovics fiatal éveiben, egy odesszai gabnakereskedő és hadseregi szállító üzletében mint segéd működött, nagyon korán belátta, hogy Oroszországban a becsületesség ösvényén haladni vajmi bajos dolog.

Másutt a szegény ember a maga kenyerén eltegnődik a nélkül, hogy valaki kérdőre vonná, miért, mikor, és mily körülmények közt jutott a koldusok nagy hadseregébe, de a fehér csár birodalmaiban, a szegénység nagyon veszedelmes minőségűnek tekinthetik.

A «tsin» emberei hivatalból lopnak, a ki pedig ezekkel bármi néven nevezendő összekötésben van, mulhatlanul talál rá módot, hogy megélhessen, s itt-ott egy koney neki is kibuszson.

A kereskedőnek hivatásánál fogva csalnia kell, hogy megélhessen, a többi «népség» aztán e két kasztnak lévén alávetve, csak úgy koplalni és asketikus életet folytatni kénytelen, ha valami fellengző eszmék után áskálódik, a melynek példái a tudomány, és ehez hasonló «üres» foglalatosságok.

Tehát Lapuskin Fedor Mikhailovics, főnöke szolgálatában havonkénti 30 papír rubel fizetés mellett — 1000 arany imperiálra szert tévén, egy szép napon Szt.-Pétvárott, és pedig a Newski-Prospekt remítő drága boltsorai egyikében «Magazin français Exotique» czim alatt mindenféle divatos díb-dábot árult.

A portékákat részint Berlinből, részint pedig Bécsből kapta, három havi hitelle, valami utazó ügynök közvetítése nyomán, ki egyuttal két nagyon esinos chic-es fiatal francia leányt is küldött, melyeket mint elárúsítónöket alkalmazott üzletében. Az 1000 imperiálból, mire a «magasin français» megnyílt, alig maradt néhány száz rubel, de emberünk a két francia nővel együtt

naponként első rangu étteremben ebédelt, s nagyon zokon vette, ha az addition 60—70 rubelnél kevesebbre rugott. Eleinte a fenyesen kivilágított boltot csak kívülről nézték az emberek, a két kisasszony pedig látszólag roppantul el volt foglalva kisebb-nagyobb csomagok rendezésével, de a mellett a párisi kazérkodás minden nemével ingerelték az arra menő fiatal és öregebb gárdatiszteket. Lassanként a vevők, udvarlók és kíváncsiak egész serege toladott az üzletbe, hogy Clémence és Manon biborpiros ajkairól egy mosolyt láthassanak. Maga Lapuskin, egyszerű, de válogatott öltönyben, finom modorával egészen elbájolta a Newski Prospekt «shopping» női világát, és rövid idő alatt, három mellékteremmel volt kénytelen üzletét kibővíteni. Ekkor már többé nem berlini és bécsi, hanem eredeti párisi és londoni árúk kerültek kirakataiba, úgy hogy vaggonszámra kellett megrendeléseit az elegáns világ számára megtennie. — Nemsokára ott pompázott Lapuskin ezimtibálján a varázshangu felirat: «Fournisseur de Son Altesse Impériale le Grand due N. N.» és mire a többi kereskedők észrevették, emberünk egy kerek arany millióval, azonfelül pedig a divat fölötti abszolút uralommal rendelkezett.

Clémence és Manon kisasszonyok, egy-egy orosz nábobot kerítették hálókba, s mint *Mesdames les Comtesses* A. és B. (A. és B. grófnő) férjeikkel nyáron a legdivatosabb tengeri fürdőben, télen pedig végtelen chic-kel pompás kastélyaikban az előkelő világot mulattatták. Helyeiket más és ismét más szebbnél szebb hölgyek töltötték be, míg végre Lapuskin maga jönnek láttá, ezek egyikebe belebolondulva, hymen rózsá-lánczait magára venni.

Mindez 1850-től 1854-ig történt, midőn Miklós csár, azon téves hiedelemben, hogy a jó Istenen és kivüle, a világnak senki sem parancsolhat, kisé bizarr cselekedetével egész Európát maga ellen zudította.

Lapuskin az orosz kereskedő finom szimatolásával rögtön észrevette, hogy a kedvező alkalmat milliójának sokszorozására elszalasztania nem szabad, s fenyés üzletét határozott utasításokkal egyik meghitt emberére bízva, főrangú pártfogóinak segítségével, beállott hadseregi szállítóknak. Gradus ad Parnassum.

Minekutána, nemcsak Oroszországban, hanem másutt is, a szállítók nem a *szállítások*, hanem a *nemszállítás* révén szoktak meggazdagodni, Lapuskin is oda törekedett, hogy minél hosszabb ideig hasonló foglalkozáshoz jusson, és többféle czikkeket szállítására vállalkozott.

Igy például a *hajóhad* számára hust és pálinkát, a *sereg* számára kenyeret, szalonnát és lisztet, a *tábori kórházaknak* pedig bort, orvosi szereket és kelméket kellett volna szállítania. A szerződések kedvező feltételek alatt létrejöttek, a kormány roppant előlegeket adott Lapuskinnak, ki viszont jó lábón állott a különféle rangú hivatalnokokkal, és így a háború megkezdésekor emberünk azon vette észre magát, hogy még a legrosszabb esetben, legalább 15—20 millió hazonnal visszavonulhat, de úgy lehet, miszerint négyszer annyit is zsebre rakhát.

A háború nemcsak keleten, hanem Krimában és az északi tenger partjain is, igénybe vette az orosz haderőket, s minél nagyobb lett a hadmiveletek kiterjedése, annál nagyobb dimenziókat öltöttek Lapuskin szállításai, ki egymaga egy egész hajóhadat vett igénybe áruinak továbbítására.

A kincstár szakadatlanul fizetgette számláit, melyeken az illető hadtestparancsnokok láttamozása figurált, és soha sem merült fel még a legcékélyebb panasz sem Lapuskin eljárása ellen. Azt persze Sebastopolban nem tudhatták, hogy

Bismarsund alatt mi történik, s a Dobrudzsában harczoló vezérek nem sejtették, rendén van-e a szállítás dolga Lengyelországban. Arról pedig az illető tsinovnikok tulajdon érdekükben gondoskodtak, hogy Szent-Pétvárott mást ne lássanak, mint a fizetésre rendesen kiállított utalványokat.

Ha a hajóhad nem kapott hust, avval állottak elő az intendánsok, kik egy szálig Lapuskin zsoldjában voltak, hogy 600 darab hizott ökröt, melyek már utban voltak a tenger felé, Törökországba kellett küldeni, és megfordítva, hasonló választ kapott az orosz csapatok vezére Törökországban. Adandó alkalommal azért, mindketen, a tengernagyok a hadvezér, különféle ruszka és értékes meglepetésekben részesültek Lapuskin által, ki ezer meg ezer bocsanatot kért, hogy az egyszer a szállítás nem a kellő időben történhetett meg. Nem csoda tehát, hogy ily módon a végzetes hadjárat alatt Lapuskin működési titokban maradtak, mert avval ugyan édes keveset törődtek a legnagyobb urak, ha a legénység szárazon vagy tengeren néhány napig koplalt és szomjazott.

A «Malakoff» erőd bevétele, mely Sebastopol mulhatlan elesét maga után vonta, végre, befejezte ama szegyeteljes hadjáratot is, minek következményeit az orosz nép mai napig is sinitli.

Lapuskin, a miként később szakértők kiszámították, nem kevesebbel, mint 40 millió rubel tiszta haszonnal vonult vissza Szent-Pétvárra, és éppen azon törte fejt, vajjon Londonban, vagy Párisban helyezze-e el mesés vagyonát, midőn egy szép napon parancsot kapott, hogy a téli palotában jelenjen meg. Nem gondolt kevesebbre, mint valami fényes rendjére, melyet a nagy csár személyesen akar mellére tűzni, vagy pedig azt hitte, hogy legalább is grófi rangra fogják emelni.

Neje, egy szemes francia nő, ki előtt titkai nem voltak, épen nem osztotta férje vérmes reményeit, hanem arra unszolta Lapuskin, hogy kész pénzt és mesés értékű gyémántjait összeszedve, Sz.-Pétvárnak hátat fordítson. Erre azonban Lapuskin, ki vagyonának két harmadát a sz.-pétvári bankban helyezte el, sehogy sem akart ráállni, hanem nejeinek megengedte, hogy két gyermekével azonnal a határ felé vegye útját, további utasításait ott bevárando.

Lapuskin 24 óra alatt majdnem negyédfél millió rubel értékkel, tulajdon kocsiján elhagyta a várost és a legközelebbi vasuti állomáson felült a vonatra. Nem úgy mint férje kívánta a határszélig, hanem Berling meg sem állt.

A híres szállító pontosan megjelent a téli palota kihallgatási termében, hol mindenféle emberek várakoztak, mire a sor reájuk került. Utójára csak ketten maradtak, Lapuskin és egy lengyel zsidó. A szolgálattevő szárnysegéd felhívja a szegény zsidót, s Lapuskin, a dúsgazdag Lapuskin várakozik. Végre a zsidó örömtől sugárzó areczal kijön a csár szobájából, és Lapuskin remegve lépi át a küszöböt.

«Halled-e Lapuskin — kiáltá dörgő hangon a csár — azt régen tudtam, hogy tolvaj vagy, avval nem igen törődtem, mert kivülem mindenki lop ebben az országban, de hogy miattad katonáim, vitéz katonáim, kiknek csontjai Alma, Inkermann és a Redln kietlen mezején fehérek, éheztek, fáztak, koplaltak és szomjaztak, míg te dözsöltél, azt nem fogom megbocsájtani. Lopott pénzedet nem kívánom vissza, ez legyen családodé, de testedet a hóhérnak adatom át.»

«Emberek» s e szóval a csár az ajtó felé fordulva beszólította cserkesz testőreit.

«Vigyétek ezt a gazembert a czitadellába, a parancsnok tudja már mit tegyen vele.»

Egy óra mulva Lapuskin teste a czitadella egyik udvarán a bitófán lógott.

Más egyekben Miklós csár megtartotta szavát, mert Lapuskinné kivégzett férje egész vagyonát az utolsó kopéáig kikapta és mai napig is második férjével, egy jó módu francia ipárossal Párisban él.

HADJÁRATI EMLÉKEK.

(1849.)

Nevoescin Fédor Petrovics után, oroszból.

IV.

Néhány hónappal a fegyveres intervenció megtörténte előtt, Varsóban, hol Miklós csár parancsára csapataink között, melyekkel utóbb a lázadók ellen harcoltunk, mindenféle különös hírek voltak elterjedve. Sokan azt rebesgették, hogy a csár csak úgy hajlandó a németeknek segédkezet nyújtani, hogyha Galiczia Lengyelországhoz visszacsatolattik, mely esetben Konstantin nagyherceg, mint király, a hatalmasságok együttes elismerésének nyomán, a kormányt átvette volna. E tervet azonban első sorban, Poroszország leginkább azért ellenezte, mert akkor a birtokában lévő lengyel részeket szintén ki kellett volna adnia, a nélkül hogy ezért valami rekompenzációra számíthatna. Itt van Szilézia, — mondák a német-ellenes párt főemberei, — minek legyen az kétfelé osztva. Erről aztán Bécsben nem akartak hallani, mert az efféle praecedens nagyon ingerlő hatással bírt volna Ausztria szomszédjainál, a kik régóta lesték az alkalmat, hogy e révén valami non putarem-hez jussanak. A sokféle kombinációknak véget vetett azonban az angol kormányférfiak beavatkozása, kik elvben nem elleneztek ugyan Miklós csár eredeti szándékát a fegyveres intervenció tárgyában, hanem a peres dolog elintézése körül, valami harmadik kérdés felvetését határozottan visszautasították.

„Jól van — mondá a boldog emlékü csár, — ha ti azt hiszitek, hogy én másnak baján nyereszkedni akarok, megmutatom, miszerint csakis a monarchikus eszme érdekében fogok kardot rántani és annak ellenségeit bárhol felkeresem.”

E fenyegetés indirekte Franciaországnak szólt, hol Ausztria ellen hatalmas mozgalom készült. Vajjon emez intés, vagy pedig más érvek nyomán, azt nem tudtuk, de tény, hogy Párisban kijelentették, miszerint a magyar-osztrák véres surlódás nem egyéb mint két népfaj harezá, melyet az érdekelt felek maguk közt intézzenek el, szabadságukban állván, hogy szükség esetére maguknak szövetségeseiket keressenek.

Csak a st.-jamesi kabinet konok ellentállása maradt meg tehát, a mely napról-napra nagyobb akadályokat gördített a fegyveres beavatkozás valószínűsítésére.

Végre aztán sokféle bonyodalmas alkudozások után egyszerre megszűnt Anglia ellenkezése, de

a tapasztalás azt mutatta, hogy akkori engedékenységét 1854-ben kamatosztól együtt rajtunk megvette, még pedig a nélkül, hogy Oroszországnak Ausztria részéről a megadott segítségért bármiféle viszonyszolgálat kijárt volna.

Addig, míg a magyar lázadás mibenlétéről biztos tudósításokat nem kaptunk, a német kormány emberei csupán oly herze-huruzáról beszéltek, mely szót sem érdemel s tulajdon erővel könnyen leverhető lesz, mihelyt a hadműveletek a rendes kerékvágásba jönnek. Csakhogy azt hiába vártuk, mert a nagy garral hirteltett győzelmek, döntő ütközetek mindig a németek visszavonulásával végződtek. Berg gróf, a vezérkar főnöke megsokalta az ellentétes hírekben alapuló kombinációkat, a csár engedelmével Lieven és Kalkberg ezredekét magánküldetés-

ták. A lázadók ugyanis, északfelől támadólag fellépve épen ellenkező irányban tereltek maguk előtt a német csapatokat, eszükágában sem lévén, hogy tulajdon hazájukat az ellenségnek átengedve, Galicziába a forradalom fölélesztésére siessenek.

A Varsó körül felállított csapatok ekkor gyors menetekben a határszél felé indították, *Panintine* altábornagy hadosztálya pedig utasítást kapott, hogy esetleg az osztrák főváros védelmére Morvarország szélén helyet foglaljon. Ezek után az események oly gyorsasággal követték egymást, hogy a beavatkozás részleteinek megbeszélésére alig maradt idő. Miklós csár eredetileg el volt határozva, hogy személyesen vezetendi seregeit a lázadók ellen a nélkül, hogy a hadműveletek dolgában a német tábornokok beleegyezessenek sőt határozottan ehhez kötötte a segítség megajánlását.

A hadsereg magasabb köreiből senki sem értette a csár ebbeli szándékának tulajdonképeni okát, és nem lévén rá példa, hogy hasonló esetekben az uralkodó személyesen a sereg élére állott volna.

A ki *Miklós* csár jellemét ismerte és tanulmányozhatta, nem tartotta valószínűtlennek ama feltevést, hogy a hatalmas császár 200,000 ember élén tén nem állott volna meg ott és akkor, a hol és mikor mások akarják. Miklós csár nem tűrte volna a német vezérek elejétől mind végig tartó sértegető eljárását, hanem a legelső alkalommal, midőn észreveszi, hogy seregének jelenléte amaz urak terhére van, azonnal visszafelé vette volna utját. Hogy ebből az után mi következett volna, azt nagyon is könnyen el lehet találni.

Konstantin nagyherceg, ki a csár vasakarátának soha ellen nem szegült, de azért ingerlékeny természetű ismerte, mindenféle bonyodalma elejét akarta venni, egy ízben a hadi-tanácsban oda nyilatkozott, hogy részéről nem látja be szükségét annak, hogy a császár, ki különben is beteges volt, magát a hadjárat fáradalmainak ok nélkül kitegye, mikor oly sok jeles jó tábornokkal rendelkezik, és egyenesen arra kérte fel ő felségét, miszerint tekin-

tettel ezen körülményekre, szándékáról mondjon le.

A miként tudjuk, *Miklós* csár ezért oly dühbe jött, hogy az előtte álló nehéz ezüst tintatartót, — mely egy elefántot ábrázolt, — *Konstantin* nagyherceg felé hajította, helyette azonban *Berg* gróf vezérkari főnök fejét érte a majdnem tíz fontot nyomó mütárgy, s a tábornok arcát a vér azonnal elborította. A csár helyéről felugorva, azonnal elhagyta a tanácsot és két álló napig orvosán kívül más embert nem bocsátott szobájába.

Azóta nem volt többé szó a helyettesítésről, sőt a közvélemény hozzászólt a gondolathoz, hogy *Miklós* csár seregét személyesen vezesse a lázadók ellen.

Mi indíthatta azonban a csárt arra, hogy újszólván az utolsó órában, Magyarország határdombjánál erősen feltett szándékáról lemondjon,

azt senki sem tudja. E nevezetes esemény titka a nagy ezárral sirjába szállott.

Igaz ugyan, hogy egy osztrák főherceg, közvetlenül a seregnek bevonulása előtt, egészen váratlanul megjelent a császári főhadiszálláson, hol alig időzött néhány óráig. Távozása után a császár azonnal ama szándékát tudatta környezetével, hogy a csapatokat csakis a határig kísérendi, honnan aztán Varsóba, illetőleg Szent-

Már az első napokban azon meglepetésben részesültünk, hogy a német vezérkari tiszték által élénkbe terjesztett, különféle elővigyázati rendszabályokra abszolúte semmi szükség sem volt, mert eszedesen járó-kelő mezei munkásokon és egyes embereken kívül, kik az erdőben száraz galyakat és gombákat szedtek, épen senkit sem láttunk.

Hol voltak a rejtett helyekről, hegytetőkről

Egy félíg romba dőltszéli kápolna előtt, néhány bucsujáró asszony imádkozott. Fehér lepedőbe kötözött batyúikat katonáink lábaikkal felretolták, mire aztán azokat az asszonyok magukhoz vették.

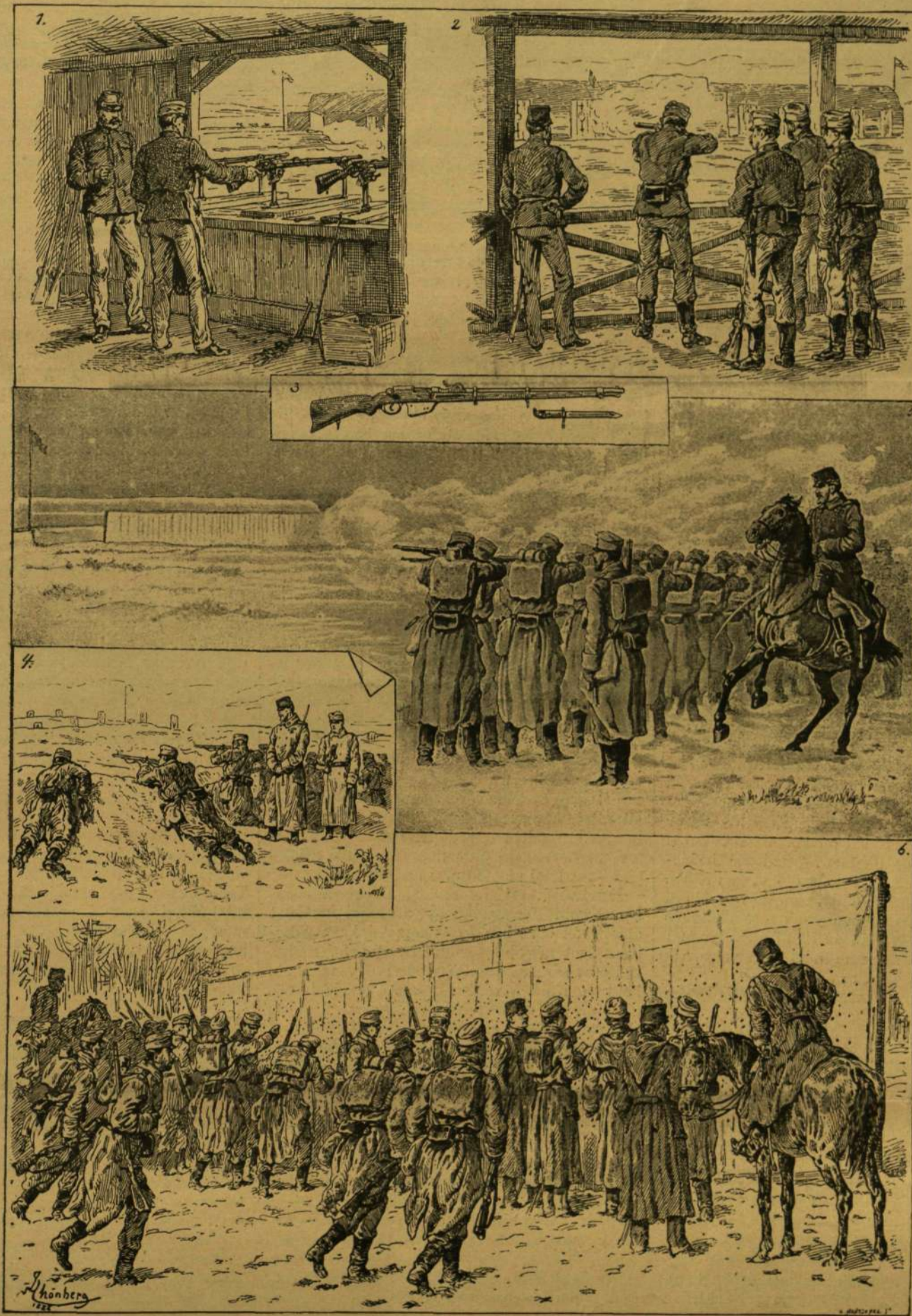
Elővédeink folyton egyforma jelentéseket küldtek hátra, melyek abban kulmáltak, hogy az ellenségnek sem híre, sem hamva.

Szintén rosszul esett a folytonos csend, mely

KAUKAZUSI KOZÁROK ÁTVONULÁSA EGY DAGHESZTANI SZOROSON.

ben Magyarországra indította, hogy a helyszínen az ügyek mikénti állásáról tulajdon szemekkel meggyőződve, tüzetes jelentést tegyenek. A két vezérkari törzstiszt, 1849 március első napjaiban elindult, s részint az osztrák, részint a lázadó seregek nyomán járva, vajmi hamar azon helyzetbe jutott, hogy a Varsóban felmerült kétségeket eloszlassák. De mielőtt még az erre vonatkozó jelentések megérkeztek volna, Varsóban egymást kergették az osztrák kormány küldönczei, végre színt vallva, hogy a lázadóknak naponta növekedő haderejével, többé nem bírnak, sőt attól tartanak, miszerint a forradalom Galicziában is elterjedvén, Oroszországra nézve, nagyon veszélyes következményeket vonhatna maga után. Ezen utóbbi feltevés valótlanságát, az épen ekkor küldetésükből haza érkezett *Lieven* és *Kalkberg* ezredekének fényesen megczafol-

1. Fegyverpróba. 2. Célbalövés. 3. A Mannlicher-fegyver külseje, ráillesztett tölténymagazinnal. 4. Lövés álló alakokra tetszés szerinti távolságból. 5. Előnyomulás tüzelésközben. 6. A lövések hatása.

KATONAI GYAKORLATOK A MANNLICHER-FÉLE ISMÉTLŐ FEGYVERREL.

Pétervárra visszatér. De ez csak minden alapos ok nélküli feltevésnek mondható, mert alig hiszem, hogy az uralkodó bárkinek szavára, a már egyszer feltett szándékától elállott volna.

Nálam sokkal ügyesebb emberek, több ízben leírták a bevonulás különféle mozzanatait, s így nem akarom megkísérteni, hogy adataikat tapasztalataimmal kibővítsen, csupán oly részleteket fogok elmondani, a melyek figyelmüket kikerülték.

lövöldöző guerilla-csapatok, hol a sok sánccsal és ágyúkkal megrakott híd?

A legelső hídnál, melyet Magyarországon át léptünk, egy nagyon esinos, mintegy 10 éves paraszti halászatot, míg kis nővére a megfogott apró halakkal játszott, melyek a fűben heverték. Mindketten édes keveset törődtek velünk, és sokkal jobban érdekelte őket foglalatosságuk, mint az egész látvány, melyhez hasonló bizonyára soha sem szemlélték.

édes hazánkra emlékeztetett, hol micink tán épen ránk gondolnak.

Figyelemre méltó körülménynek tekintendő az Erdélyben ez időben nyilvánult hangulat. Az erdélyi szászok és oláhok megtudva, hogy Miklós csár március 14-iki manifestumában a fegyveres beavatkozást kilitásba helyezte, Brassóban gyűlést tartottak s ott elhatározták, miszerint az oláh határszélén állomásozó *Lüders* tábornokot, az Erdélybe való bevonulásra felhívják. Amde

megkoronázata után kénytelen volt megkoronázni magát Drontheimban, Norvégia régi fővárosában is. A norvégok annyira gyanakvó tartózkodást tanúsítanak szomszédaink iránt, hogy a krisztianiai bank nem szívesen fogadja el a stockholmi bank jegyeit! Figyelemreméltó az is, hogy a svéd zászló nem leng a norvégiai középületeken és hajókon.

Hog Sylvius testtel-lelkekkel Norvégiáért áll. Védelmezte hazája érdekeit minden alkalommal. 1854 táján, mikor Storthing azt a kérdést szelöztette, hogy többé ne álljon az ország élén sem alkirály, se kormányzó, — egyike volt azoknak, a kik legelőkelőbb részt vettek a vitákban és diadalra segítettek ezt az elvet.

Könnyen megérthető tehát, hogy ha a királyság keleti részeiben nem szerették őt, annál inkább szerették a nyugatiakban, még a legféltettebb gaardokban is. Nevét mindenki emlegette a hegyes Norvégiában, Krisztiania környékétől az éjszaki fok legvégéig szikláig. Méltó is volt erre az őszinte népszerűségre, mert a rágalom soha se férhetett hozzá, se képviselői, se tanári minőségben. Különben valódi norvég volt, de élénk vérű norvég, a kinek hiányzott földijeinek hagyományos egykedvűsége; gondolataiban is

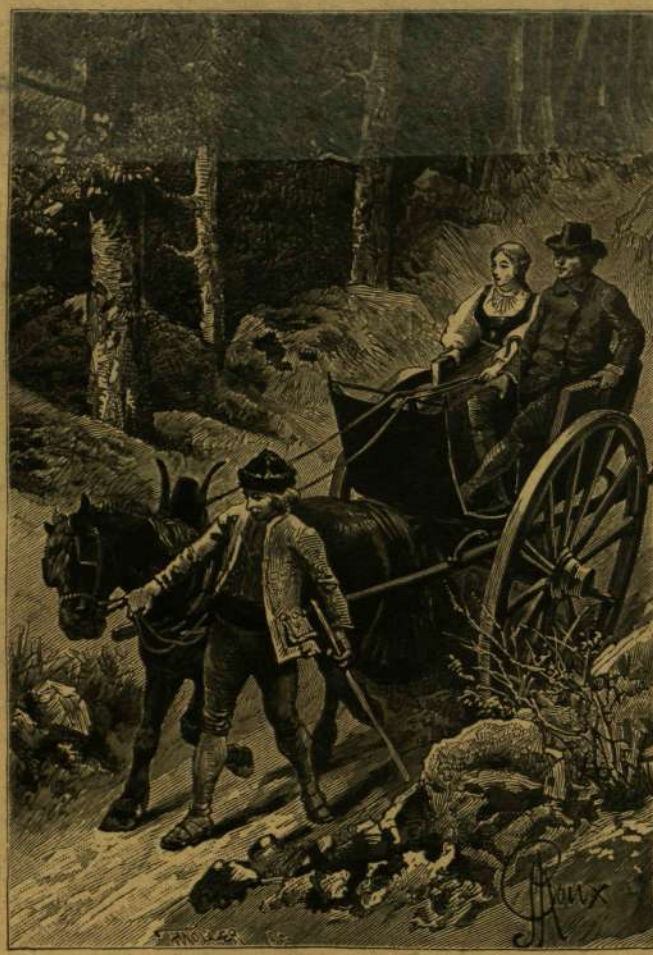
HULDA ÉS JOEL ÁLTAL TÁNCGATVA.

s a kaland csaknem az életébe került, mert kétségtelen, hogy Hanzen, Joel és Hulda közbejötték nélkül az utazás és az utas együtt érte volna végét a Rjukanfosz mélységeiben.

(Folytatás köv.)

EGYVELEG.

* A kigyóméreg sajátosságait nagy gonddal és költséggel tanulmányozták Mitchell és Reichert Ede amerikai tudósok, mintegy 200 eleven mérgező kigyón, melyek közt csörgő kigyó volt a legtöbb. A kigyóméreg sűrű folyadék epitheliákkal, bakteriákkal telve, melyeknek azonban a mérgehez semmi közük. A folyadék megszártítása s évekig tartó megőrzése nem gyengíti a mérge hatását, de az sem, ha alkoholban vagy gliceriumban feloldják. A mérge-ananyag hatások alkatrizei a globulin és pytinanyagok, a kigyók különböző fajai szerint eltérő alakban. A csipés után vagy a lélegzési szervek vagy a szív megbénulása vagy véromlás a háterginczbe idézi elő a halált, részben talán az is, hogy az apró vértestecskéket megalusznak. Legkönnyebben éri baj a kigyó-csipés által a légzőszerveket. A gyomorba vett mérge csak az emésztés közt levő időszakokban hatol út a vérbe, az emésztés ideje alatt a gyomor-

JOEL A LÓ ELŐTT MENT.

egész büszkén így szölt: «az égig». De azért nagyon sokáig egy kísérlete sem tartott.

* Farsangi bál száz évvel ezelőtt. II. Frigyes Vilmos porosz király 1788-ban nagy farsangi bált adott a berlini operaházban, melyen mintegy két ezren jelentek meg. Ez alkalommal elfogyott 200 borjú-sült, 300 ökor-nyelv, 1800 vajás kenyér, 200 torta, 1 mázsa csokoládé, 6 veka bonbon, 600 quart tej, 300 quart limonádé, 300 íveg champagnei, 5000 mézes báb. Az udvar a mulatságot páholyból nézte s a király az egészért 6500 tallért fizetett.

* A fényűzés démona nagyon régi, de szívós életű, talán egyidős az emberi nemmel. Csak nyilvánulásában változó a műveltségi állapotok s korok szerint. A történelmi idők legelejétől kezdve, e század kezdetéig sok államfő izent hadat neki, sok mindentelje tilalmat gondoltak ki ellene; de a démon erejét meg nem törték. S legkitartóbb hívei minden időkben a nők voltak. Azért legtöbb törvény és tilalom ép a nők fényűzése ellen irányult. Dr. Wertheimer Ede tanár hazánkfa érdekes felolvasást tartott erről Bécsben. Mintegy a fényűzés történetét adta elő. Összeállította, mindama tiltó intézkedést, melyet a fényűzés ellen valaha hoztak. Már az ókori Athen hölgyei előtt sem volt idegen a cifrázkodás szenvedélye s a Solon bölcsesége sem volt elég hozzá, hogy leszoktassa őket a fényűzésről. A tizenhetedik században meg Franciaországban már annyira mentek hogy állami ellenőrkök járták be a magánlakásokat,

elszántabb, mintsem a skandináv jellemmel rendszerint összefér. Érezni lehetett ezt gyors mozdulatain, heves beszédén, élénk taglejtésén.

Hog Sylvius vagyoni állapota megütötte a jóllét mértékét, noha a közügyek révén soha se szerzett pénzt. Önzetlen lelkével soha se gondolt másokra, hanem mindig csak magára. A magas hivatalokkal nem törődött. Beérte a képviselői állással. Egyéb lenni nem akart.

Ez időtájt Hog Sylvius, egy évi törvényhozási munkák fáradságát kipihenendő, három havi szabadságát élvezte. Hat hét előtt hagyta el Kristianitát és szándéka volt bejárni az egész vidéket, Drontheim, a Hardanger, a Telemark és a konsbergi és donanceri kerületek közt. Apróra meg akarta nézni a tájakat, a melyeket még nem ismert.

Utazásának egyik részét már befejezte és az éjszaki kerületekből visszajövőben akarta megnezni a híres zuhatagot, a Telemark egyik természeti csodáját. Miután a helyszínen megtekintette volna az akkoriban tanulmányozás alatt levő Drontheimtől Krisztianitáig terjedő vasúti vonal nyomjelzését, kalauzt rendelt, a ki őt elvezesse Dálba és a kivel a Maan balpartján szándékozott találkozni. De nem várta be őt, hanem a Maristene gyönyörű vidéke által elbűvölve, megdöglötlenül felkereste a veszélyes átjárót

nedv ellensúlyozza kártékony hatását. Ellenszerül felmangansavas káli, vaschlorid, jodtinctura alkalmazhatók legsikeresebben; bromkészületek is hasznosak, de csak addig, míg a mérge nem megy át a vérbe, mert a kigyó-mérge is fehérje-testecskékből áll, melyek a vérben levőkhöz nagyon hasonlóak s így az egyik megsemmisítése a másikat is maga után vonná. Eszerint tehát a kigyó mérgeghatását legfellebb enyhíteni lehet, de egészen biztos szer erre nézve nincs.

* Lebegő emberek. A «Revue Scientifique» rendkívül érdekes indiai fakir-mutatóványokat tud elbeszéli. Benaresben egy Covindassany nevű fakir bemutatta, hogyan tud a levegőben lebegni. Kezét egy bot gombjára támasztva, bübajos igéket mormogott, szeméit mereven földre szegezte s erre lassankint emelkedni kezdett mintegy két lábnyi magasságra a földtől; lábaiat keleti szokás szerint keresztelve tartotta s ily állapotban maradt tovább is, mintha Buddha szobra lenne. Husz percznél tovább maradt ily helyzetben s több európai, köztök Jacolliot, a közlemény írójá, nem voltak képesek a rejtélyt megoldani. A botban nem volt rugó s meztelen levén, ruhában sem lehetett elrejtve semmi segédeszköz. Egy más alkalommal, ugyanez a fakir, bot nélkül is lebegő helyzetbe tette magát s kezeit mel-lén keresztelte s lassankint 25—30 centiméter magasságra emelkedett fel, a mint ezt egy háta mögött levő függöny rovatkán látni lehetett. Ez a mutatvány 8—10 perczig tartott. Miőnn megkérdezték a fakirtól, hogy mily magasságra képes emelkedni,

kemény büntetést szabtak, a hol valami tilos fényűzési cikket találtak. A ki például ebéd után fekete kávét ivott, tizenkét forint bírságot fizetett. A mostani tornoureok ösét, meg a hegyesorrú cipőt, stb. nyílt piacozon megégették. Ilyen s ehhez hasonló intézkedést a tudós fölolvás sokat említett. S a sort aztán magyar történeti adattal zárta be. Az utolsó tiltó rendelkezést a fényűzés ellen boldog emléktű József nádorunk adta ki, 1801-ben.

* II. Lajos bajor király halálának helyét a starnbergi tóban eddig egyszerű fakere-szt jelölte, de az ereklye-hajhászok ezt is nagyon megrongálták. Most a királyi család e helyre, oszlopokon egy kis kőkápolnát akar építtetni, melynek alapkövét június 13-ikán, a szerencsétlen király halálának második évfordulóján teszik le.

* Nagy-Britániában jelenleg 2177 hirlap jelenik meg, magában Londonban 454; az angol szigetekre jut 21. A folyóiratok és szemlék száma ezeken kívül még 1508 s ezek közel 399 határozottan vallásos irányú.

* Vallatás macskák segítségével. Perzsiában a bűnösnek, ha nem akar vallani, meztelen hátára macskát kötnek. A megvert állat kegyetlenül elkinnozza azt az embert, a kinek vállára van kötve. Kéthárom ily kísérlet oly nagy fájdalomt okoz, hogy rendszeren meg az ártatlanság is vall, csak hogy a kintől megszabaduljon.

BISMARCK MINT SZÓNOK.

A vaskancellárnak a német birodalmi gyűlésben február 6-án elmondott hatalmas beszéde, mely mint a menyörgés zugott végig a politika egén, történeti esemény számba megy. S nem csoda, ha azok, a kik beszéd tartalmával megismerkedtek, kíváncsiak megismerkedni azokkal a külső körülményekkel is, melyek e beszédnek az emlékeztetés ilésben keretét képezték.

Egy szemtanu erre vonatkozólag a következő jelentést teszi.

Bismarck szöke körül a népképviselőknak egész fekete felhője csoportosult, melyből kimagaslott az ő hatalmas alakja, mint a tengerből valami gránitszikla. A képviselők letelepedtek a miniszteri emlényhez vezető lépcsőkön s felültek a «ház asztalára» is, csak hogy közel lehessenek a szóhoz s egy jöttát se veszítsenek el beszédéből.

A kancellár előtt ott feküdt egy halom papir, beszédehez készítettjegyzetével, mivel e beszéd talán a leggondosabban vala szerkesztve, melyet valaha tartott. Gyakran is nyult az egyes lapok után, különösen azoknál a fordulatoknál, melyeket a politikai helyzet vezedelmes természetére való tekintetből kiváló óvatossággal kellett szerkesztenie.

A kancellár mögött ott álltak a külügyi hivatali tisztviselői, legelő Bismarck Herbert gróf, ki sógorával Rantzau gróffal és a miniszterekkel egyetemben abban serénykedett, hogy a szónok számára szódavizzel könnyű moseli bort keverjenek, melyből az öreg úr beszéde közben tömentelen mennyiséget ivott meg. Egy angol lap tudósítója megolvasta s úgy találta, hogy nem volt kevesebb, mint tizenhat pohár.

Kezdetben nehéz volt a szót megérteni. A hatalmas testből kinosan, elhalóan vergődött ki a hang, egy nagyon ideges, fáradt ember hangja. Minden pillanatban attól lehetett tartani, hogy fölmondja a szolgálatot. Vontatva, akadozva, majd hirtelen szaporasággal, mint taszitásra előtörve, hangzottak a szavak, a mondatok. De a beszédben tűz volt, mely utóbb fölmelegíté a szót is s életet öntött a hangjába. Lassankint prösség borította el nyakát és nagy-domboru homlokát, egész kopasz fejét, hogy szinte olyanok tűnt föl, mintha bronzba lenné öntve az egész alak. A hang erőcses csengésűvé vált, minden behizelgő légység nélkül, inkább mint a kard subintásának a hangja, a midőn eldörg: «Istentől felünk csak, senki másról a világon!»

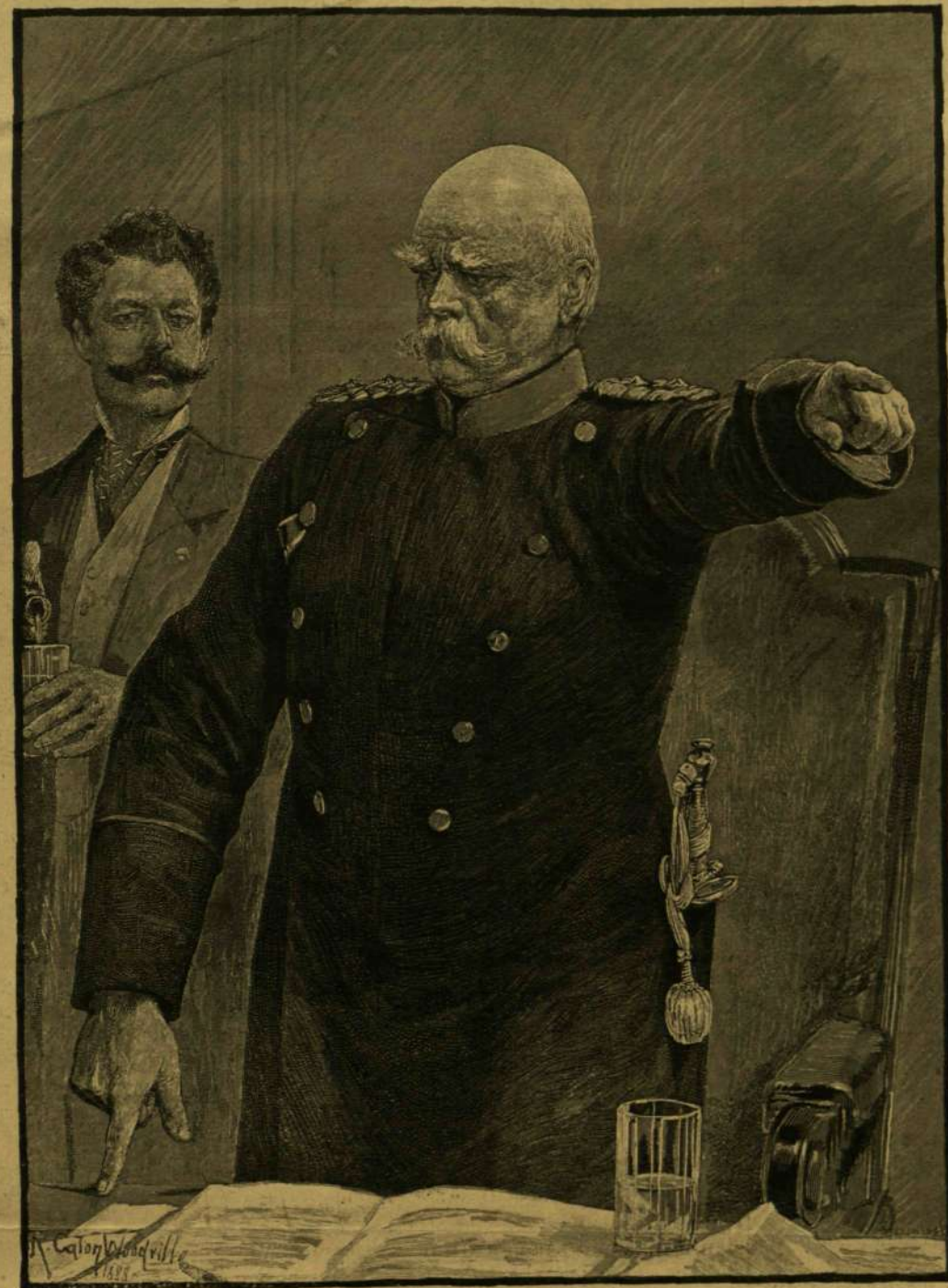
A villámcsapás nem okozhatott volna gyújtóbb hatást, mint e szó a teremben. Egyetlen hang-egyvelegbe olvadt össze a helyeslő vihar, mely az összes padokon kitört. Lelkesítő, megrendítő egy pillanat volt ez, a minő csak nagy ritkán fordul elő egy tanácssteremben.

Teljes két óra hosszáig beszélt a kancellár. Közben ki is merült s engedelmet kért, hogy beszédét üve folytathassa. De aztán fölállt ismét s elmondta ezt a beszéd végig, a mely-lyel meggyőzte az egész parlamentet, úgy, hogy az, egy szó, egy ellenvetés nélkül szavazta meg azt az óriási terhet, melylyel a véderőt fölemelte annyira, hogy Németország ma három millió harczost állíthat a csatasíkra.

HÁBORUS KÉSZÜLŐDÉSEINK ÉS A MANNLICHER.

Mig a diplomácia szöcsővei a békét prédikálják, addig hadügyi adminisztrációnk nem szűnik meg készen tartani a monarchia haderejét a háborukra. Hogy ezeknek a készülődéseknek részünkről támadó jellege nincs és nem is lehet, azt már helyzetünk is önként érthetővé teszi. És épen ez a körülmény teszi lehetővé azt, hogy a legmesszebb menő katonai rendszabályok is oly higgadsággal és várakozó nyugodt magatartással fogantassanak, a mire egy támadó szándéku hatalom, természetes igazgottsága közepe, semmiesetre sem lenne képes.

Vázlataink az ismétlőfegyver betanításából mutatnak egyes részleteket. Az első vázlaton az ezred puskaművese teszi próbára a fegyvereket, feszesre szorított csavarfogóba erősítve azokat és

BISMARCK A NÉMET BIRODALMI GYŰLÉSÉBEN.

«Istentől felünk csak, senki másról a világon.»

extra erejű töltényekkel töltve meg; a mely fegyverek ezt a próbát ki nem állják, visszaküldetnek a gyárba. Ugyanis az eddigi gyakorlatoknál főleg a járhatlanságban erőd sok törés fordult elő. Második vázlatunk czélba lövő katonákat ábrázol, a harmadik pedig a Mannlicher-féle ismétlőfegyvert kívülről mutatja; bent a tölténymagazinnal. Negyedik képünkön a katonák álló alakokra lödöznek, különböző távolságba, melyeknél a távolság a katonára van bízva. Végre az ötödik vázlaton előrenyomuló századot látunk, a mint szakadatlanul tüzel egy szemben képzelt és ezeltáblákkal jelölt ellenségre, midőn egyszerre balról támadó lovasság jelezteket, s e vezényszóra: «Cavallerie links — Feuer!», a tüzelést a bal-szárnyat támadó lovasság ellen fordítják. Az ellenséges lovasságot hosszú felhők deszkafal jelképezi, mely pillanat alatt emelked ki a földből, s miután beszüntették a tüzelést, a katonák rivalgva tolongnak feleje, hogy saját szemekkel

győződjenek meg lövéseik hatásáról, mely rostává lyukasztotta a deszkafalat.

Védelmi intézkedéseink így hát, ha nem is történnék olyan garral, mint Oroszország kihívó csapat-összevonása, azért elég biztató kilátásokat nyujtanak bármely eshetőség ellen. Ausztria-Magyarország az utóbbi időkben kilencz újabb hadosztályt adott addigi huszonhárom gyaloghadosztályához s mozgásában esetén, a népfelkelést nem számítva, tizenegyzet honvéd-hadosztálylyal is kiegészül e szám. Magok a Galiciában elhelyezett csapatok utóbbi időben tizenölevez lovas-századdal és tizenhárom tüzerűtűzessel szaporodtak, míg hat vasút áll rendelkezésre, hogy még nagyobb számú csapatokat szállítson Galiciába, melyek kilencz összekötő vasuti csatlakozás segítségével Lemberg, Przemysl, Jaroslau, Dembicza, Ricseff és más pontokon helyezhetők el az orosz határ mentén. Mind e helyeken barakkok emelkednek már a csapatok részére, s nagymennyiségű élelmi készletek vannak felhalmozva. Przemysl és Krakko pedig tábori erődök lettek átalakítva.

Különösen Krakko lesz nagyfontosságú helyé válandó, egy háboru esetében, mint az északi határ legerősebb pontja, s a galicziai hadsereg élelmezésének főraktára. Közös kormányunk már két év óta nagy élelmi-és lőszer-készleteket halmozott itt fel, s képünk is egy szekérszállítmányt mutat, a mint katonai fedezet alatt halad a városon át, hogy tartalmát a raktárakban őrítse ki.

Hadi készülődésünk másik fontos intézkedése, a csapatoknak kiképzése a 7 napos fegyvergyakorlaton az új Mannlicher-féle 8 milliméteres ismétlő fegyverekben. Eddigél 2 hadtest, a 9 és 10-dik van ellátva az ismétlő fegyverekkel, mindössze tehát valami 90,000 ember, s az egész gyalogság begyakorlása hét napos turnirokban történik, részint Csehországban a morva s a galicziai határon, részint Erdélyben, hol eddig Kolozsvár és Szászváros kapott 2—200-at s Gyulafehérvár 100-at az új ismétlő fegyverekből. Maga az új fegyver, melynek rajza is látható mai számunkban, egy közönséges csendőrfegyverhez hasonlít inkább, s závarzata alatt magazin vagy tölténytartó van, öt tölténnyel, melyek gyors egymásutánban löhetőek ki és helyettesíthetők mással, úgy, hogy mint az utóbbi gyakorlatok alkalmával meggyőződünk, bármely közember 30—34-et képes löni egy percz alatt. Egyetlen gomb meghúzása pedig elég arra, hogy az elhasznált töltény hüvelyé minden lövés után, meg a negyedik lövés után a papírtok is, kivetessék és ujjal helyettesíttessék. A lőtávól 2300 lépés, míg a régiéknél a legforszírozottabb távol 2100 lépés volt; szuronya rövidebb, mint az eddig használt s inkább hasonlít egy nagy késhez.

Minden katona felszerelése egyszerre százhusz tölténnyel áll, melyeknek felét 12 darab öt töltényes csomagokban hátul, másik felét pedig elől viseli, mihez képest a fegyverfogás is; anyiban módosul, hogy a tisztelgésnél a fegyver nem baloldala, hanem középre vétetik. Az öt töltényes csomagok azonban később 8—8-ra fognak szaporíttatni.

Az új fegyverek első feskéjét már Budapesten is számosan nézik érdeklődve, Tiller Mór és test-

vére udvari szállítók Károly-körúti kirakátában, hol a tulajdonosok kész előzetesekkel szolgáló alapos magyarázatokkal is a Mannlicher szerkezetét illetőleg a kíváncsiaknak. Az itt látható Mannlicher azonban még nem a végleges minta, mert ez még 11 milliméteres, holott a tulajdonképeni fegyverek 8 milliméteresek lesznek, s mint említők, a cassettkénti őt tölteni is 8-ra fog szaporodni. Felettebb egyszerű a fegyver egész kezelése, s bár sulya valamivel nehezebb a régi fegyverekénél, nincs vélemény eltérés arra nézve, hogy a szurony rövidsége alkalmassá teszi, mint szuró eszköznek is, az eddiginél hathatósabb felhasználására. A závarnak baloldalán biztonsági zár gondoskodik a tüzelés beszüntetéséről, s a célzó készüléknek nem legkisebb előnye két rugó megnyomása által történő könnyű szabályozhatása, mely által a célzási távolság is a megfelelő rovatkók segítségével kényelmesen rögzíthető.

Természetesen az ismétlődő fegyver rendeltetését nem szabad úgy megítélni, mintha az épen minden megszakítás nélkül tenné lehetővé a tüzelést. Minden egyes lövés után a fegyvernek az arctól leemelése s a kéznek egy mozdulata kívánthat meg itt is, s oly célból, hogy az elhasznált töltés alulról kivetessék. De ez a mozdulat, a zártól kibuzása és visszatolása oly momentán, s az öt lövés után az új cassette beleszállása oly gyors, hogy még sem lehet csekélyleni az ezáltal nyert időt, a mihez még a koncentrált löpor által való nagy megtakarítás is járul.

A KAUKÁZUSI KOZÁKOK INDULÁSA A HARÓZTÉRRE.

Oroszország legújabb hadjáratainak, a beavattak hozzávetése szerint, egyik jellemző vonása lesz, hogy ez alkalommal a szoros értelmében a felváltó törzsek fognak első csatasorban szembe szállani Európa művelt népének katonáival. A német és osztrák-magyar határon felállított orosz katonák között ugyanis feles számmal vannak kaukázusi kozákok és más hegyi lakók, kiknek nagy része most lát először művelt vidéket, s otthon is nem annyira földművelés és ipar, mint inkább vadászat és rablás a megélhetési eszközök. Ezek a törzsek, melyeket az orosz kormány egy emberöltő óta sem volt képes megszelídíteni, nagyobb részt a kaukázus hegyiség megközelíthetetlen sziklavölgyeiben laknak, a hova az orosz tisztviselők is csak ritkán vonulnak be. Déchy Mór banánka, ki a Kaukázus vidékén már négy ízben tett hosszabb tanulmány-utat, valóságos rabló népek tünteti fel ezeket, s egyik törzs, a „szabad svanének” törzse, a múlt évben őt is kirabolta. A kaukázusi harcok vad természetét magától érthetőleg most sem lesznek képesek a művelt orosz katonatisztek kellőképp korlátozni, s nagyon jogos az a többször kifejezett aggodalom, hogy az oroszok hadjárata igen könnyen fog oly borzalmas vérengzésre fajulni vagy legalább olyan részleteket folmatatni, minőket a tatárpusztítás s a törökök első bertonása idejéből jegyzett föl a történelem. Annnyival jogosultabb ez az aggodalom, mert a kaukázusi törzsek, miként arra még Samyl vezér idejéből is emlékezünk, született katonák s valóságos talpig föl vannak fegyverkezve karddal, Berdán-féle puskával, revolverrel, tőrrel, sőt esetleg még fejszékkel is. — A bemutatott képen ily harczi kaukázusi kozákok átvonulását látjuk egy daghestani szoroson, a Kaukázus hegyiségnek a Kaspi-tenger felé eső részén. Ezek a harcizok most nyugot felé sietnek, hogy Ázsia régi harczi ismét megvívják Európával szemben, mint egykor a törökök és keletről nyugot felé vonuló más fajok.

EGY MÁKONYSZIVÓ VALLOMÁSAI.

Egy amerikai német, ki három havi rettenetes gyötrelmekkel járó önmegtartóztatás árán teljesen megszabadult a mákonykörtől, mások tanúságára nyilvánosságra hozta élményeit a San-Franciskóban és más amerikai nagy városokban tett tapasztalatairól. Az érdekes részletek közül elmondjuk első megjelenését egy newyorki opium-barlangban.

„Évekkel ezelőtt — így beszéli tudósítónk — egyik este régi jó barátommal találkoztam, az ő tiltakozásai ellenére elmentem vele lóvasúton a „Downtown” (Alsó-város) Pell street nevű utcájába. Piszkos, igénytelen kinézésű házba térünk, s egy hosszas sötét folyosónak végén bará-

tom egy pinceajtón kopogtatott. Sajátságos kínai jelszavakat váltottak, míg beeresztették. Lépcsőn mentünk le egy másik ajtóig, melynek ablaknyílásán át egy kínai sárga arca figyelmesen vizsgált bennünket. Pár szót váltottak s beléptünk a pipázó szobába. A szoba levegőjének szaga hasonlított a kínai mosó intézetekéhez, csakohgy még erősebb volt. A szoba 6 méter hosszú s 4 méter széles volt. A hosszabb oldalon, a padló felett mintegy 50 centiméter magasságban deszkapad nyult végig s a felett mintegy méter nagyságban, alig 50 centiméter távolságban a tetőtől még egy másik. Az egyik kereszt-oldalon hasonlóan pad volt, míg szembe vele deszkafal volt látható ajtóval és farostélyos ablakokkal, s e fal mellett két kínai ült és örzötte a dohányzó szereket. A padokon csoportosan ültek vagy feküdtek férfiak és nők s mindannyi szivarozott, természetesen mákony-szivarokat. Többen már aludtak. Barátomnak sok ismerőse volt már a vendégek közt, kikkel társalgásba ereszkedett. Figyelmeztetett, hogy vessem le felső ruhámat s használgom párnául. A kínai szolgáló csakhamar elhozta a szükséges készleteket (lay out), egy közönséges bádóg tálcát, egy yen hock nevű kötőtűt, melynek egyik vége igen hegyes, a másik lapos, továbbá egy kis sajátásgosan alkotott lámpát, egy nedves spongyát porcellánányéron s egy bádóg hamucsészét. Volt még a tálcán egy osztrigahéj is s azon fekete kátrányszerű tömeg, ez volt az opium. Midőn a pipát elkészítették számomra s az első szippantást tettem, oly nagy köhögés fogott el, hogy nem tudtam lélegzeni. Tanácsolták, hogy ha ismét köhögési roham fogna el, csak orromon vegyek lélegzetet.

„Csakhamar megéreztem az opium hatását. Szédülmi kezdtem, a szobában levő tárgyakat és alakokat nem voltam képes megkülönböztetni; egész testem reszketett, bármint igyekeztem ezt a gyengésséget legyőzni. Mivel ezután még rosszabbul lettem, fel akartam kelni, de társaim azt tanácsolták, hogy feküdjem le s igyekezzem elaludni. Nem voltam képes reá. Idegrendszerem nagyon izgatott volt; a legesekelyebb zajra összerázkodtam s szívverésem úgy hangzott, mint a menydörgés távoli moraja. Lassanként igen szomjas lettem s inni kértem, de mivel társaim azt mondták, hogy mákonydohányzás közt veszélyes inni, eszenden maradtam. Később még rosszabbul éreztem magamat, felkeltem, hogy hazamenjek, de a mint felálltam, forogni kezdtem velem a ház. Szerencsétlenségemre egy pohár vízhez jutottam s szomjúságtól gyötörtetve ittam belőle. Egy perc alatt kihánytam, epével együtt. Félőrlülten rohantam ki az utcára. A friss levegő kissé magamhoz térített, de azért ismét hánytam s úgy kovályogtam az utcán, mint valami részeg s csak nagy nehezen — maig sem tudom, hogyan — jutottam haza, a hol rögtön mély álom fogott el. Másnap reggel ismét szédülőgésnek éreztem magam, újból lefeküdtem. Harmadnap reggel a tükörben rettenetes sápadt arcot láttam, erősen véres szemeket, koponyám hátsó részében szurást éreztem s még mindig álmos voltam; most azonban már nem feküdtem le. Pár nap múlva egészen helyre állott egészségem, de ellenállhatlan vágy leptem meg a mákony után. Újból elmentem; most nem ittam vizet, nyugodtan feküdtem a padon s kialudva magam, kabultam és szomjasan bár, de öntudattal mentem haza és sokkal hamarabb lettem jobban. Két újabb kísérlet után már teljesen megértettem a mákonyérvet gyönyöreit.”

Ezek közt a gyönyörök közt — a mint tudósítónk azt többször felelmi, — leggyakoribb a képzelet szabad játéka; a legradabb dolgok oly élenként tűnnek fel, hogy néhány percig valódiaknak kell tartani. Az opium-barlangokban néha kis mulatságok is vannak. Kávét, sört, vajas-kenyeret hozhatnak, közösen dalolnak. A mákonypipa elkészítése, vagy — mint itt nevezik — „főzése” különös mesterséggel jár, melyet nem mindenki tud. A fentebb említett yen hock kötötti hegyes végével ki kell venni egy üveggyöngy nagyságu mákonyt a tömegből s a lámpa lángja felé tartani. A mákony csakhamar gesztenye nagyságuvá dagad, azután szétreped, egy kis gőz száll ki belőle s ismét kisebb lesz. Ezt mindannyiszor kell ismételni, míg a mákony többé nem dagad meg s oly kemény és száraz lesz, mint a spanyol viasz. Ekkor a pipát melegítjük meg s az opiumot olvad állapotban a yen hock hegyével a pipa nyílására kupszerűleg helyezük el s addig melegítjük, míg egész légy

lesz. Ekkor a yen hock-kal keresztülszúrjuk a mákonyt a pipaszárig, ugyancsak a yen hock lapos részével lenyomogatjuk a kúp csúcsát, mígnem a mákony henger-alaku lesz, a midőn „pilulá”-nak hívják. Erre még egyszer izzásba hozzuk a pipát s az opium odaragad hozzá; még egyszer megforgatjuk a yen hockkal s megkezdődhetik a szívás. E végből a pipát egyenesen a lámpa felé tartjuk, a mákony ismét megolvad, és a kitoluló gőzt a pipaszáron át beszívjuk.

A szenvedélyes dohányzóknak mindennap kell mákonyt szívni; ha nem teheti, nagy fájdalmakat érez tarkóján, álmos lesz, folytonosan ásít, úgy érzi, mintha könnyeznie kellene, láz és izádság váltják fel nála egymást. A laudanum vagy morphiium némileg pótolja ezt az élvezetihiányt. A beteg arca csakhamar elfonnyad, szemének sajátosság fénye lesz, öngyilkolási terveik jönnek s az eledeltől is irtózik. Sok esetben a mákonyérvetés félőrlültt teszi a betegeket, kik tetteikért nem felelősek. A kínai opiumbarlangok tulajdonosai sokat is szenvednek vendégeiktől s nem ritka eset, hogy ily helyeken verekedések, sőt vérengzések fordulnak elő. A barlangok állandó vendégei különben is legtöbbször elzülött egyének: tolvajok, csirkéfogók, vándorszínészek, kétes erkölcsű nők stb. Ujabbban a rendőrség szigorú felügyeletet gyakorol az ily barlangok felett s különösen erőlesen gátolja meg a kiskorúak elcsábítását, de hogy ez a bűn az Egyesült-államokban folyvást növekvőben van, tanúsítja az is, hogy évről-évre több mákonyt visznek be oda.

A NAGYVILÁGBÓL.

febr. vége.

Elvégeztetett! . . .

A szolgák szélesre tárják az ajtókat, ablakokat, otromba lépésekké végig koczognak a beeresztett padlón, egykedűven rakosgatva ide-oda; a seprő első érintésére felszáll a vastag poroszlop, s magával ragadja a mámoros éjék annyi édes emléket; itt egy széthullott rózsabimbó, amott egy lehasogatott könnyűruhafoszlány, szétépett tánczrend, kesztyűgomb és cukorboríték — mi az a mi megmaradt a dobogó szívek kéjes vigalmából? Egy megpattant húr, melynek szongása egy pillanatig visszahangzik még a családny érzekében, egy megfagyott villama a gyönyörnek, mely a mily gyorsan jött, oly váratlanul mulik el. Ha a farsang nagy forgalmát számokban lehetne kifejezni, milyen érdekes statisztika lenne abból! Hány pezsgős dugó csattant el, hány osztriga került fogyasztásra, mennyi világosság áradt szét a ragyogó termekben, mekkora keresetet dugtak zsebre a fodrászok, virágárosok, vendéglősök, szabók, bérkocsisok, hordárok, a míg az a néhány forinyt nyi tiszta jövedelem kikerült, a melynek minden levonás után megmaradt részét ép most szolgáltatja át a bizottsági elnök az a megjelölt jótékony célra, s mely ismét ezer felé osztva, végre minden szenvedőn könnyít egy atomnyit. Mintha bizony egy tengere balzsamnak kellene ahhoz, hogy a társadalom testén egy parányi sebet megenyhítsen. Mintha akkora bőség káprázata volna szükséges ahhoz, hogy egy gondolányi irtó eltakarjon. S ha egy éhező gyermek sirása felhangzik: vajjon meg kell-e várni, míg a jótékonyosság szervezett zenekarának minden instrumentuma felhangolja hurjait, hogy megadja rá az antiphonát? Mire való ez az inszenzált könyörületesség? A gazdagok szíve egész lélek-vándorlást őr a paloták illatos terméin, az inas és előszobákon, a selymes boltokon, hivatalokon és divattermeken át, míg az inség hajlékához ér, s az erény, mely számúzte ott künn bujdosik, immár csak kerülő utakon lopózkodhat be néha az elfásult lelkekbe.

Am hadt tánczolanak! De hölgyeim és uraim, engedjék ez egyszer szemökbe mondani, hogy önk helytelenül járnak el, mert az irgalmasság művét ledegradálják polczárol. Megtanítják az embereket arra, hogy a jó eslekedetekben is csak az önzés ürügét lássák.

Mindezt, persze nem egy divatrovat referensének kellene elmondani, a kire meglehetősen áll az, a mit Göthe Mefisztója mond magáról:

„Nichts abgeschmackters find ich auf der Welt,
Als einen Teufel, der verzweifelt.”

De a bűnt, mely a bűnbánó szöke és barna fejekre hamut hintet, mi tagadás? — a divat „ördögét” is magába szállásra kényszeríti, leg-

PÁRISI NŐK DIVATOS KEDVTÉLÉSE.

alább egy pillanatra, s elgondoltja vele, mennyi hiúság, világi gyarulóság és álszín szekerét segítette tolni egy rövid, de zajos farsangon át, melynek izgalmaiból és ragyogásából az udvar jelenléte ezúttal Budapestnek is a szokottnál nagyobb részt jutottat ki.

Mert a mióta a bécsi udvar esendesebb lett, s a cseh főnemesség mindjobban visszavonul, Budapest lett az udvari életnek is a „partie interessante”-ja, s a magyar díszruha nemcsak a férfide a női viseletben is, hagyományosságánál és előkelőségénél fogva, legalább egyes részeiben, egyenjogúvá lön a legnagyobb stíly társasági toleettekkel. Ezt egyetlen más nemzeti öltözéttel sem lehet oly mértékben elmondani, mint a magyarról, mely igazság szerint soha, még a díszes spanyol viselet és a kaczer rokokko idejében sem szorult háttérbe a bécsi udvarnál. Más udvari körök társasági öltözeté a párisi izlés s a lyoni és genuai ipar előjoga, s még a hol érvényben van is a hagyományos nemzeti jelleg, az a párisi nőszabók leleményessége szerint módosul. Az orosz viselet kokosnik-ja, nem mindig ugyanaz volt, a minőnek ma XIV. Lajoskori genre-ü uszályokhoz viselik, s a régi bojárnők fátyla is bizonyosan másképp nézett ki, mint az, mely ma hajporos szép nőknek oly pikáns érdeklődést kölesönöz.

Még a st.-jamesi udvar merev, unalmas udvari toiletté-je is újabban engedményeket kezd tenni a haladó izlésnek, s csak a historiai stíly érintetlensége iránt oly kegyeletes Viktória királynő tartja még fenn a drawing-room-ok régi fejdíszét, a föllálló három walesi tollat. Mióta a walesi hercegnő magas állásának megfelelő befolyást igyekszik gyakorolni az udvari élet sok ágatában s így a divatban is, azóta sok minden szabadabban lélegzik. A választékos izlés, melyet kifejt, nem kis mértékben vezethető vissza a jó iskolára, melyen keresztültem. Mert tudva van róla, hogy mielőtt férjhez ment volna, atyja, a dán király, még csak trónörökös volt, s mint ilyen korlátozott jövedelemmel rendelkezven, évenként csak 200 tallér tüpéznit adhatott leányának, a ki kénytelen volt e miatt nem egyszerű ruhát, kalapjait is maga varrni.

Mi része van az angol trónörökösnek a legújabb különöz angol divatban is, — nem tudjuk, de annyi tény, hogy már a francia hölgyek is buzgón utánozzák azt az Angliából importált divatot, mely a tiszta fehér macskák, lompos persa macskák s egyáltalában a háziállatok kultuszában nyilvánul. Sok esetben ezek csodálatos nyakkendőkké vannak ékítve, s szalagjaik rendszeren megfelelnek az urnók öltözetében uralkodó alapszínnek. Egyik divatképünk épen ily kedvtelés közepette tüntet fel két fiatal hölgyet.

alább egy pillanatra, s elgondoltja vele, mennyi hiúság, világi gyarulóság és álszín szekerét segítette tolni egy rövid, de zajos farsangon át, melynek izgalmaiból és ragyogásából az udvar jelenléte ezúttal Budapestnek is a szokottnál nagyobb részt jutottat ki.

Mert a mióta a bécsi udvar esendesebb lett, s a cseh főnemesség mindjobban visszavonul, Budapest lett az udvari életnek is a „partie interessante”-ja, s a magyar díszruha nemcsak a férfide a női viseletben is, hagyományosságánál és előkelőségénél fogva, legalább egyes részeiben, egyenjogúvá lön a legnagyobb stíly társasági toleettekkel. Ezt egyetlen más nemzeti öltözéttel sem lehet oly mértékben elmondani, mint a magyarról, mely igazság szerint soha, még a díszes spanyol viselet és a kaczer rokokko idejében sem szorult háttérbe a bécsi udvarnál. Más udvari körök társasági öltözeté a párisi izlés s a lyoni és genuai ipar előjoga, s még a hol érvényben van is a hagyományos nemzeti jelleg, az a párisi nőszabók leleményessége szerint módosul. Az orosz viselet kokosnik-ja, nem mindig ugyanaz volt, a minőnek ma XIV. Lajoskori genre-ü uszályokhoz viselik, s a régi bojárnők fátyla is bizonyosan másképp nézett ki, mint az, mely ma hajporos szép nőknek oly pikáns érdeklődést kölesönöz.

Még a st.-jamesi udvar merev, unalmas udvari toiletté-je is újabban engedményeket kezd tenni a haladó izlésnek, s csak a historiai stíly érintetlensége iránt oly kegyeletes Viktória királynő tartja még fenn a drawing-room-ok régi fejdíszét, a föllálló három walesi tollat. Mióta a walesi hercegnő magas állásának megfelelő befolyást igyekszik gyakorolni az udvari élet sok ágatában s így a divatban is, azóta sok minden szabadabban lélegzik. A választékos izlés, melyet kifejt, nem kis mértékben vezethető vissza a jó iskolára, melyen keresztültem. Mert tudva van róla, hogy mielőtt férjhez ment volna, atyja, a dán király, még csak trónörökös volt, s mint ilyen korlátozott jövedelemmel rendelkezven, évenként csak 200 tallér tüpéznit adhatott leányának, a ki kénytelen volt e miatt nem egyszerű ruhát, kalapjait is maga varrni.

Mi része van az angol trónörökösnek a legújabb különöz angol divatban is, — nem tudjuk, de annyi tény, hogy már a francia hölgyek is buzgón utánozzák azt az Angliából importált divatot, mely a tiszta fehér macskák, lompos persa macskák s egyáltalában a háziállatok kultuszában nyilvánul. Sok esetben ezek csodálatos nyakkendőkké vannak ékítve, s szalagjaik rendszeren megfelelnek az urnók öltözetében uralkodó alapszínnek. Egyik divatképünk épen ily kedvtelés közepette tüntet fel két fiatal hölgyet.

PÁRISI ESTÉLYI ÖLTÖZET.

az egész természet. A testet a halcsont és fűzés ügy összehajlítta, hogy elvesztette annak következtében összehangzatos ruganyosságát és megszünt a természet törvényei szerint fejlődni. Ez physiologiai tény. Az úgynevezett darázsderék annyira felerősökölte a vállakat, hogy már csaknem szögletesen nyúlnak előre, s a derék aránytalan hosszúságot nyer. Ezzel kapcsolatban természetes máj- és szívhajók is öröklődnek át anyáról leányra.

A kérdés már most az, hogy háromnegyed századon keresztül a fűzőváll viselése következtében a természet változást szenvedvén, mi fogja tartani az új viseletben a szoknyát? Igaz, hogy bár a női derék XV., sőt XVI. Lajos korában sem volt kevésbé hosszú mint most, ez nem akadályozta meg azt, hogy az új divat el ne fogadtassék, a mikor Josephine császárné, ki kreol volt s e szerint, szép természetű, az akkor népszerű francia divatokat kisorította a ma úgynevezett császársági divat kedvéért. A mellett fűzőket sem viseltek abban az időben, s a nők bizonyos durva vászon vagy cotill-dereket öltöttek magukra, mely elől keresztbe fűződött Sarah Bernhardt tütszi magát a nehézségen s e derekat szorosan testhez álló finom és puha kecskebőr ruhadarabbal pótolja.

A mint a farsang forgataga lezajlik, az ebédek bizalmasabb, meghittebb társasági formáiban összpontosul a társas élet. Nem azt a fizkes, hivatalos nagyvilági ebédeket értjük, mikor húsz-harmincz vendéget meghívunk, a szakácsra bízák a felelősséget, és a fejtörést s ezüstneművel és monumentális asztaldíszszel egy megrakják az asztalt, hogy alig lehet a tulsó felére látni. Aztán van itt mayong-leves tengeri sün nyálából készítve, osztriga és rák-farkak, eczettel és gela-tinnal, zeller-szárak főzéléknek, de mindezeknek nem az az előnyök, hogy jól izlenek, hanem hogy ritkák és drágák.

A vendégek korlátolt száma hathatós föltétele az ebéd vidámságának, s ép úgy kerülendő az is, hogy az ebédet a ritka és különöz delicatesek végtelen sorozatává tegyék. A látást elfogó óriási asztaldíszek helyett ma méltán tartják praktikusabbnak alacsony virágtartókat helyezni el az asztalon, sőt a hölgyeknek is egy csokrot, s a férfiaknak gomblyukába egy virágcsokrot tenni az asztalra. Hát még az elhelyezés! Mekkora diplomáciai tudományba kerül egy-egy szivesen látott, de a többi társaságba tán nem épen illő barátot, vagy egy az utolsó pillanatban mellőzhetlennek látszó meghívottat elhelyezni s a tolongást, a szorulást mégis kikerülni! Egy óva-

el nem fogadni. A rendelkezésre álló tér ugyanis...

A kiállításban valamennyi főúri család és előkelő...

A trónörökös udvarmestere Gróf Bomeles értesítette...

Megemlítjük még, hogy Hohenlohe herceg, Sagen herczegnő...

A német trónörökösről aggasztó tudósítások érkeznek...

Stanleyről, a híres afrikai utazóról még mindig semmi hír...

Helyreigazítás. Minthogy a körösszei és adorjáni gróf Csáky-családnak...

halt, de birtokai soha sem szálltak a szepesi Csákyakra...

Ritka az eset hogy fényképészeti műtermekben 70 személyből...

HALÁLOZÁSOK.

Ujszékelyi Buzogány ÁRON, a közoktatásügyi miniszterium...

Elhunytak még a közelebbi napok alatt: dr. LADÁNYI ISTVÁN...

— TERÉZIA PÁL, kath. esperes-plébános, 74 éves, Zólyomban...

— TONYI JÁNOS, peremartoni plébános, élete 56-ik, papsága...

— JANKÓ KÁLMÁN, földbírtokos, 55 éves, Selyemtelken...

ÖZV. ZEITSEK KÁROLYNÉ, szül. Farkas Emma, al-tábornagy özvegye...

— VISSNYI KORNÉLNÉ, Steinbach István budai kir. közjegyző...

SZERKESZTŐI MONDANIVALÓ. Cornelius. Elbeszélő költeményei egész kötetében...

nem érdemelnek figyelmet, bírálatot sem. S a ki eny nyit irt...

W. L. Nem elmésközünk, hogy a mult nyáron (ha nem közöltük is)...

L. Gy. Mind a kettő nemes érzelme szültötte; egyik (Anyám nevenapján)...

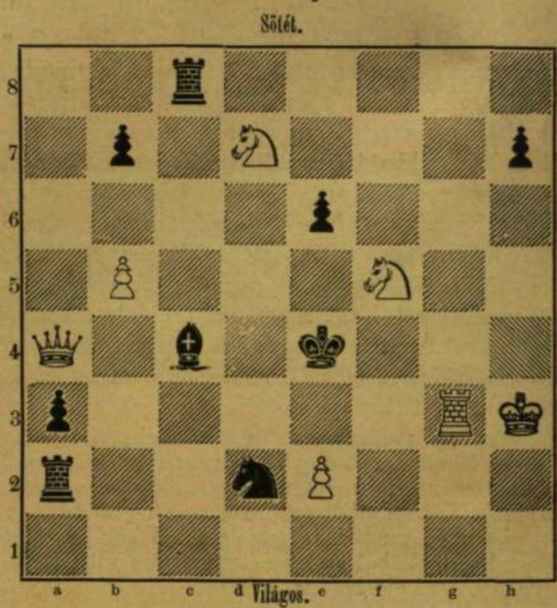
K. M. Magán levél írására kevésbé vállalkozhatunk, mert beküldött verse...

V. B. Újévre küldött verse csak új év után került (a nagy tárgyatalmaz miatti) bírálatra...

Kritikán alul. Utczán. — Kis kertemben. — Vízszemlékezés Petőfőre. — Az édes bú. — A szabad fogoly.

SAKKJÁTEK.

1481. számú feladvány. Müller F.-től.

Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

Az 1475. sz. feladvány megfejtése. Hofman Fr.-től.

Megfejtés. Világos. Sötét. 1. H4e-f7 ... Hh4-f3-f5 (a) ... 2. Vb4-e4 + Kd5-e4 ... 3. H v f mat.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Az Erkel-sakk-társaság nevében: Exner K. — Tarnóczon: Németh Péter (az 1473 és 1474 sz. feladv. is). — Székelyudvarhely: Nagy András. — Szempozson: Pintér J. — A pesti sakk-kör.

Hibaigazítás: A multheti 1480 sz. f. szerzője nem Klein hanem Klein J.

HETI NAPTAR. Március hó.

Table with 4 columns: Nap, Katholikus es protestáns, Görög-Orosz, Izraelita. Rows list dates and events like 4V. 63 Onuli, 5H. 6 Adorján, 6 Adorján, etc.

Holdváltásai: Ujhold 12-én 5 óra 37 pk. d. u. Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. (L. egyetem-tér 6. szám.)

Henneberg G. Zürichben, selyemgyári raktára (cs. és kir. udv. székellítő). Magánújságnak előnyös beszerzési forrás bármely nemű fekete, fehér és színes selyem kelmékre...

Egy hatszor hasabzott petit sor, vagy annak helye egyzeri igtatásnál 15 kr.; többszöri igtatásnál 10 kr. Bélyegdíj külön minden igtatás után 30 kr

HIRDETÉSEK.

Kiadó-hivatalunk számára hirdeményeket elfogad BÉCSBEN: Dukas M. Riemergasse 12, Schallat Henrik Wollzeile 12, és Oppelik A. Stabenbastei 2

Kárpáti egészségi labdacok. melyek biztosan, minden káros következmények nélkül, nem erőszakolva, hanem minden fájdalom nélkül hatnak... Friedrich János gyógyszerész Malackán. Egy skatulya ára 21 kr.; egy tekercs 6 skatulyával 1 ft. 5 kr.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvkereskedésben kapható — az osztrák tartományok számára Szelniski György cs. kir. egyetemi könyvtárosnál Bécsben, I., Stefansplatz Nr. 6.

UTAZÁSOK KÖNYVTÁRA.

Szerkeszti a Magyar Földrajzi Társaság. Második füzetes kiadás. * Számos a szövegbe nyomott képekkel.

- Egy füzet ára 40 kr. A teljes gyűjtemény husz füzetben fog megjelenni, egy-egy füzet 5-6 ivnyi terjedelemben; ára egy füzetnek 40 kr. A gyűjtemény, mely körülbelül egy év leforgása alatt teljesen meg fog jelenni, tartalmazni fogja a következő, számos fametszettel díszített munkákat: 1-6. füzet. 14-16. füzet. 7-9. füzet. 17-20. füzet. 10-13. füzet.

Eddig megjelent az 1-6. füzet.

A «FRANKLIN-TÁRSULAT» kiadásában Budapestben megjelent s minden könyvkereskedésben kapható — az osztrák tartományok számára SZELNSKI GYÖRGY cs. k. egyet. könyvtárosnál Bécsben I., Stefansplatz 6.

KERESKEDELMI SZÓTÁR

A M. TUD. AKADEMIA ÁLTAL KIKÜLDÖTT SZAKBIZOTTSÁG KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL.

SZERKESZTETTÉK BALLAGI MÓR és GYÖRGY ALADÁR.

A MAGYAR TUD. AKADEMIA KIADÁSA. I. Német-magyar rész. II. Magyar-német rész.

A két kötet ára füzve 5 frt., vászonkötésben 5 frt 60 kr.

A két kötet csak együtt kapható.

A politikai irodalom Magyarországon 1825-ig. BALLAGI GÉZA. Ára füzve 5 frt. Szerző e munkában a magyar politikai irodalom történetét mellett előadja főbb vonásait a cenzura, illetőleg a sajtóférvényhozás történetét is, különös súlyt fektetve II. József és II. Lipót korára...

Wiesbadeni forrás-termésső fürdőkre. A legrégibb népies gyógyszer a concentrált klosterneuburgi tag-esszencia (kőszvény-folyadék) az orvosrendőri vegyeszeti műteremben megvizsgálva és bejegyzett védjegy által cladása biztosítva. HOFFMANN ALFRED gyógyszerész Klosterneuburgban.

Pain-Expeller. Csak a horgony-jellel ellátott valódi! A küszvényben és csúzában szenvedőknek a valódi Pain-Expeller „horgonnyal”, mint leghatásosabb házászer ajánlható.

AZ 1844-BEN ALAPITOTT BUTOR-KERESKEDÉS BUDAPESTI II. ASZTALOS-EGYLET BENE PÁL ÉS TÁRSA V. ker., nádor-utca 14. ajánlja a n. é. butorvásárló közönségnek dusan felszerelt, szolid asztalos- és kárpitos-butorait, ugymint a legelőgansabb szalongarnitúrák, fogadó termek, ebédlő- és hálószoba-butor a legegyszerűbb és legfinomabb ízléses kivitelben, igen olcsó árak mellett. 3599

A FRANKLIN-TÁRSULAT kiadásában Budapestben megjelent s minden könyvkereskedésben kapható — az osztrák tartományok számára Szelniski György cs. kir. egyet. könyvtárosnál Bécsben I., Stefansplatz 6. A RÉGI MAGYARORSZÁG. 1711-1825. GRÜNWARD BÉLA. Ára füzve 4 frt. TARTALOM: Az önálló állam élet hiánya. — A rondi alkotmány hatása. — A gazdasági s társadalmi fejlettség. — A király. — A főpapság. — A főurak. — A közmesség. — A polgárság és parasztság. — A külügy. — A főhatóságok. — A hadügy. — A pénzügy. — Közigazgatási viszonyok. — Egyház és köskötetés. — Törvényhozás és országgyűlés. — Az igazságszolgáltatás. — A közigazgatás és a megye. — Nemzetiség és irodalom. — Hangulatok és áramlatok.

KWIZDA „Köszvényfolyadék”

évek óta kipróbált, jeles szer

csúsz, köszvény és idegbajok ellen.

Kitünő hatással van nagyobb fáradságok, hosszas gyaloglás, stb. előtt és utáni erősítésre, valamint aggkorban beállott gyöngeségnél.

KWIZDA köszvényfolyadék

valódi minőségben kapható Budapesten: nagyban **Török József** gyógyszerésznél, Kochmeister Frigyes utócai, Neruda Nándor, Pillich Ferencz, Strobenz testvérek, Thallmayer és Seitz, Detsyng F., Steden József. — Kicsinyben: Altwirth József és majdnem valamennyi gyógyszerésznél.

Főletét: **Kwizda Ferencz János**, cs. kir. osztrák és román királyi udv. szállító kerületi gyógyszerertárban, Korneuburgban.

1 palackkal 1 frt o. é.

Szíves megfigyelésül. E készítmény vételénél kérjük a t. közönséget, mindig

Kwizda köszvényfolyadékát

kérni, s arra ügyelni, hogy egy minden palack, valamint a carton is fönebbi védjeggyel legyen ellátva.

BARNA FOGORVOS

Budapest, váci utca 24. szám.

Készít **egyes fogakat, fogsorokat és plombákat, jóállás mellett; árak mérsékelték. Kívánatra részletfizetésre.**

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható — az osztrák tartományok számára **Szelinski György** cs. kir. egyetemi könyvtárnál Bécsben, I., Stephansplatz Nr. 6.

1848 és 1849-ből.

ELMÉNYEK ÉS BENYOMÁSOK.

OKIRATOK ÉS EZEK MAGYARÁZATA.

TANULMANYOK ÉS TORTÉNELMI KRITIKA.

IRTA

Id. GÖRGEY ISTVÁN.

Harmadik (befejező) kötet ára füzve 4 frt.

Első kötet ára füzve 2 frt 40 kr. — Második kötet ára füzve 4 frt.

SEKÁLLNÖVESZTESÉSEI
az egyetlen, legbiztosabb és legelőnyösebb szer **Bosse Pál**

EREDETI MUSTACHES-BALZSAMJA

A siker biztosítva 4-6 hét alatt. A bőrre teljesen ártalmatlan. Bizonyítványok többé nem hozhatók nyilvánosságra. **Sodlitzé Hódolatárts** mellett, utóvetélés is. Egy szelesse frt 1.50. Kapható Budapesten: **Török József** gyógyszerertárban, király-utca 12. Bécsben: **Weiss J.** gyógyszerertárban, a „szerecsenhez” Tuchlauben, 27. szám.

Selyem- és szőrpuha-festő
BERKETZ ISTVÁN
Budapest, rózsater 3. szám.

Fest minden szinre, mindennemű színehagyott ruha-szőveteket, kendőket, posztókat, bútorkelméket és bármennyi apróságokat, még pedig igen szépen és igen olcsón fest, mert festőüzlete saját házában görre igen jól van berendezve és egyedül van Budapesten világkiallításai érmekkel kitüntetve! Vidékről beküldött festeni valókát pontosan és szépen megfesti, ha elkészültek, utánvét mellett visszaküldi.

Mertens és társa
I. rangú fényképészeti műintézet
Erzsébet-tér 7, a bécsi utca sarkán.

Budapest legnagyobb és technikailag legelőnyösebb berendezett műterme. Csoporthelyesek 70 személyig, kizárólag pillanatfelvételek eszközölköznek. Olajfestmények művészi kivitelben.

Új találmányú kulcs nélküli felhúzó ingórák raktára.

Saját új találmányú órái **Ő felsége a király, Rudolf koronaherceg, és József főherceg** részéről kitüntetve, továbbá:

Repülőgépek eladására AUER JÓZSEF
cs. kir. szabad. előmozdító és műintézet

a párisi, londoni, bécsi, budapesti, és a legtöbb kiállításán kitüntetve, a győzelmi versenyt megnyerte. Arjegyzékek kívánatra bérmentesen küldetnek.

Órák eladásánál három évi jóállás vállaltatik.

Támazskodva ama bizalomra,
melylyel a mi horgony-Pain-expellerünk körülbelül 20 év óta találkozunk, hisszük, hogy ezáltal azokat is kísérlet-tétellel fölszólíthatjuk, kik a kedvelt háziaszt még nem ismerik. Nem titkos szer, hanem szigorúan hiteles, szakszerűen összeállított készítmény, mely joggal minden köszvényes és osztrában szenvedőnek, mint egyáltalán megbízható, ajánlásra méltó. Legjobb bizonyíték arra, hogy e szer teljes bizalmat érdemel, bizonyára az is, hogy sok beteg, mintán más nagyhangon dicséret orvosságot megkísérlett, még is csak a régi jóhírű Pain-expellerhez folyamodik. Eppen az ősz-szezeshonlítás által győződnék meg, hogy szintugy köszvényes fájdalomak, mint tagszagatás stb., valamint fog-, fej- és hátfájások, oldalnyílások stb. legbiztosabban a Pain-expeller-bedörzsölésekre szűnnek meg. **Olcsó ára — 40 kr., 70 kr., illetve 1 frt 20 kr.** — lehetővé teszi, hogy kevésbé jómódúak is megszerezze, valamint a számtalan siker kezeskednek róla, hogy érte a pénz nem lesz hiába kiadva. — Óvakodjunk ártalmas utánaotóktól, s Pain-expellert csak a **horgony-jeggyel** tartassuk valódnak. Készletben a legtöbb gyógyszerertárban. Központi raktár: gyógyszerertár az arany oroszlanhoz, Prágában. Közelebbi felvilágosítást ad **Török József** gyógyszerész, Budapest, király-utca 12. szám alatt.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható — az osztrák tartományok számára **Szelinski György** cs. kir. egyetemi könyvtárnál Bécsben, I. Stephansplatz 6.

PETŐFI RELIQUIÁK. 1841—1849.

Gyűjtötte: HALASI ALADAR.

Ára füzve 80 kr.

Tartalom: Előszó Gyulai Páltól. — Vegyes dolgozatok: Lapok Petőfi Sándor naplójából. — Petőfi proclamatiója. — Hírlapcikkek 1848—49-ből. I.—VI. — Válasz Vörösmartynak. — Felszólítás a képviselőházhoz. — Apróságok: I. Czáfolat. II. Nyilatkozat. III. Figyelmeztetés. — A francia forradalom. — Levelek 1840—49. Nagy Imréhez. — Tárkányi Béliához. — Arany Jánoshoz I.—XI. — Kovács Pálhoz I. II. — Kubinyi Rudolffhoz. — Papp Zsigmondhoz. — Lásznai Kálmánhoz. — Luby Zsigmondhoz. — Bernák Gáspárhoz. — Tyrolerhez. — Bankos Károlyhoz I. II. — Tábori levelek I. IV. — Szemere Bertalanhoz. — Mészáros Lázárhoz. — Bem tábornokhoz I. II. — Nejtéhez I. II. — Petőfi személyleírása. — Toldalék: Székfoglaló beszéd. — Vármok. — A Petőfi-irodalom 1840—1878. — Pótlék a levelekhez: Tárkányi Béliához.

II. SZÁM. 1888. BUDAPEST, MÁRCZIUS 11. XXXV. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt fél évre ... 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt fél évre ... 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre 6 frt fél évre ... 3 * Külföldi előfizetésekre a postailag meghatározott vieldfű is csatolandó

Keblünkön piroslott a rózsza,
Mit úgy tüzött a lányka rá;
S ha megfakult, a vér pirosra
Festé, a mint csorgott alá.
És anya-csók és apa-áldás
Kisért a harcza — és fogott
Mert ott az élet, a megváltás,
— A merre zászlónk lobogott.

És folyt a vér — s nem folyt hiába,
Termékenyítve a talajt;
Mert hol vér hull a föld porába,
Bujább a fű s magasbra hajt.
Erdő fakad a sivatagban,
Fakadni bár későn szokott ...
S elszántan küzdénk e tudatban,
— A merre zászlónk lobogott.

Most — ósz fűrtökkel, tar homlokka,
Látjuk hogy jó magot veténk:
Már ránk hajolva zöld lombokkal
Kezd árnyat adni csemeténk.
M'ért szívünk ifjan vérze, küzde,
Aggon megérjük, boldogok;
Hová kezünk akkor feltűzte:
Zászlónk ma is ott lobog, ott!

Szász Károly.

NEGYVEN ÉV.
(Márczius 15.)

Most negyven éve — barna fűrttel,
Szívünkben égő honfi-láng,
Pergő dobokkal, harci kürttel,
Előre! — bátran indulánk.
Ajunkon a „szabadság!” zenge,
Szívünk rá fontebb dobogott,
És mentünk száz halállal szembe,
A merre zászlónk lobogott!

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható — az osztrák tartományok számára **Szelinski György** cs. kir. egyetemi könyvtárnál Bécsben, I., Stephansplatz 6.

PETŐFI UJABB RELIQUIÁI.
1838—1849.
Gyűjtötte **BARÓTI LAJOS.**

Kiadja a Kisfaludy-társaság.
Ára füzve 80 krajczár o. ért.

TARTALOM: Vegyes dolgozatok. Naplótörödek. I. Históriai jegyzetek (1848—49). II. Erdélyi ut (1849). Nyílt levél a Kis-Kunokhoz (1848). Nyílt levél a szabadszállásúakhoz (1848). Levél Szatmármegye alispánjához (1848). — **Költői művek.** Bucsubeszéd (1838). Petrics Somához (1839). Törödékek I—IV. (1839). Emléksorok Török Gyulának (1841). Neumann Károly emlékkönyvébe (1841). A gyűldei ifjakhoz (1846). Sirvers (1848). Drámai törödek (1849). — **Apróságok.** Köszönet a pápai képzőtársalathoz (1845). Legyen az ember drámáiról (1846). Petőfi könyvtára. Petőfi könyvtárának maradványai. Különféle francia és angol könyvek jegyzéke. — **Levelek 1838—1849.** I. Csőrflóy Lajoshoz. 2. Frankenburg Adolffhoz. 3. Dömök Elekhez. 4. Degré Alajoshoz. 5. Kecskeméthy Aurélhoz. 6. Kovács Pálhoz I—VIII. 7. Teleki Sándor grófhöz I—II. 8. Sasz Károlyhoz I—III. 9. Térey Mari kisasszonyhoz. 10. Kubinyi Rudolffhoz I—II. 11. Arany Jánoshoz. 12. Adorján Boldizsárhoz. 13. Egy fölöp-szállási barátjához. 14. Kossuth Lajoshoz. 15. Bem tábornokhoz. 16. Klapka tábornokhoz I—II. 17. Telegdi Lajoshoz. — **Függelék.** Petőfi kézírásának mása (Sz. J. kisasszony emlékkönyvébe). Petőfi rajzai. — **Petőfi-irodalom 1843—1887.** Onálló művek Petőfiről. Hírlapokban s folyóiratokban megjelent adatok.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható:

1888. **BUDAPESTI** 1888.
CZIM ÉS LAKJEGYZÉK
A BEJELENTÉSI HIVATAL
HITELES ADATAI ALAPJÁN.
Szerkesztette **KOLOS LAJOS** belügyministeri titkár.
ötödik évfolyam, 1888. Ára vászonba kötve 51frt.

Tartalma: Általános magyar és német tárgymutató. — I. Utcák, utak és terek lajstroma. — II. Tiszti címzár: A fels. uralkodóház. A magyar országgyűlés. A m. k. ministeriumok és az azok szakköréhez tartozó hatóságok, intézetek és közegyek. M. k. állami számvevőszék. Katonai hatóságok. Budapest főváros törvényhatósága. Egyletek, társulatok és körök. Pénzintézetek. Biztosító intézetek. Közlekedési vállalatok. — III. Ipar- és kereskedelmi czimjegyzék: iparosok, gyárosok, kereskedők, mérnökök, ügyvédek, orvosok stb. czimjegyzéke. — IV. Lakjegyzék. — V. Hirdetések.